

1	תיקון כ"ג
4	תיקון כ"ד

[ס"ט ע"א] תקונא עשרין ותלת

אלו הַסְנֵי תיקונים הם בספר כ"י אחר תיקונא שִׁבְסַר וְאַחֲכָּי מִתְחִיל תיקון תמני סרי

<p>בראשית, ברי"ת א"ש. ברית זה צדיק, שנקרא כל, הקשר של כל איברי הגוף, ח' שהיא שמונה ימים, הם שעור של שבת, שהוא אלפיים אמה לכל צד, לשמור בהם אות שבת. כדוגמא זה, הם שמונה ימים, התחום לקבל בהם אות ברית, ולשמור אותו בהם, שלא נעשה באות הברית חלול.</p>	<p>בראשית ברי"ת א"ש ברית דא צדיק² כל אתקרי קשורא דכל אברין דגופא ח' דאיהו תמניא יומין אינון שעורא דשבת דאיהו תרין אלפין אמין לכל סטר לנטרא בהון אות שבת כגוונא דא אינון תמניא יומין תחום לקבלא בהון אות ברית ולנטרא ליה בהון דלא יתעביד באות ברית חלול:</p>
---	--

תיקון כ"ג בראשית ברית אש - תיקון זה ושאריו צ"ל אחר תכ"ט, שאמר שם (פ ע"א) **ביה תלת פקודין כו'**, והן התלת תיקונין אלו: **ברית אש** - כמש"ל (י' ע"א יב ע"א) **ועוד והמשכילים כו'**. ופומא דאמה³ בחי' מלכות, לכן ערלה חופף, וניתן לאדם לתקנו, מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו (לשון הספד צ"כ ע"א), דבמילה אתגליא חסד שם, וזהו תכלית כל האדם, לתקנא לדרגא זו. ובעוד ערלה שם, נקרא עולם התווה, וכשנימול אתגליא חסד, יוד {עו ע"ד} כו', ונק' איש⁴ ועי' באד"ר קמ"ב (ע"א⁵) ובספד צ"כ פ"ג (כו ע"ב): ***ברית אש ואיהו נשמת כל חי ודא צדיק חי עולמים דמניה פרחין נשמתין⁶ דצדיקא כל אתקרי כו' - כצ"ל, וע"ל בריש הקדמה (א ע"א &) ובפ' תרומה (קלח ע"א)⁷.** והענין שרוצה להרכיב שבת וברית יחד, שבשניהם נתגלה הברית, ושלכן אומרים בשבת נשמת, וכמש"ש. ושניהן הם דרגא דברית, יום השביעי. ובשניהם נאמר ברית. וכן מפרש והולך הכל יחד, **דאיהו תמניא כו', כגוונא דא כו'.** ועכשיו מפרש והולך היאך נשמת כל חי הוא בצדיק, ואמר **נשמת דמיניה פרחין כו' כל אתקרי, שהוא קשורא כו',** שבו מתייחדין כל האברים, ושפע כולם בו: ח' -

- מאיר התיקון -

¹ נוסח בדפ"ק { }.

² "ברית דל לדיק" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ואיהו נשמת כל ה' ודל לדיק חי עולמים דמניה פרחין נשמתין ללדיקיא".

³ עי' חסד בפומא דאמה אד"ר קמב ע"א זהר ח"ב כג ע"א ובשעה"כ (שם קא ע"ג, וע"ש קו ע"ב), ועי' הגר"א ספד"צ (פרק ג דף מג סע"ד כז ע"א). { }.

⁴ עי' לעיל יב ע"א: ועוד תקונא ז' והמשכילים ז' והירו (דניאל יב ג) אלין דידעין במלת בראשית פקודא תליתאה דאיהי ברית מילה והיינו בראשית ברי"ת א"ש וברית איהי י' ועם א"ש אתעביד א"ש ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוקבא ועל תרין אישות אתמר בקדמיתא כתנות אור דבהון עקבו מכה גלגל חמה.

תרגום: ועוד תיקון ז'. "והמשכילים ז'הירו", אלה שיודעים במלת בראשית, מצוה שלישית, שהיא ברית מילה, והיינו בראשית, ברי"ת א"ש. וברית היא י', ועם א"ש נעשה א"ש. וכמו כן כאן, האות ה' עם אש, היא נקבה, ועל שתי האשות נאמר בתחלה "כתנות אור", שבהן עקבו מכה גלגל חמה (ויק"ר פ"כ סי' ב).

⁵ ותאנא בצניעותא דספרא אתפשט דכורא ואתתקן בתיקוניו אתתקן תקונא דכסותא דכיא והאי הויא אמה דכיא ארכיה דההוא אמה מאתן וארבעין ותמניא עלמין וכלהו תליין בפומא דאמה דאתקרי יו"ד וכיון דאתגלייא יו"ד פומיה דאמה אתגלי חסד עלאה והאי אמה חסד הוא דאתקרי ותלי בהאי פום אמה ולא אקרי חסד עד דאתגלייא יו"ד דפום אמה

תרגום: ולמדנו בספרא דצניעותא: התפשט הזכר ונתקן בתיקוניו, נתקן תיקון של הכסות הטהור וזו היא האמה הטהורה, ארכה של זו האמה רמ"ח עולמות, וכלם תלויים בפי האמה, הנקראת י'. וכיון שנתגלה הי', פי האמה, אז נגלה החסד העליון. אמה זו נקראת חסד ותלויה בפי האמה הזו ואינה נקראת חסד עד שנגלית הי' של פי האמה.

⁶ עי' דברי רבינו לקמן מט סע"א שזה מושרש בבינה { }.

⁷ עי' מלואים אות (ה).

דאיהי כו' - מפרש שנק' ח"י, כי היו"ד הוא הברית כמש"ל (י ע"א &) וש"מ, וח' הוא תחום דיליה, וע"ל (יא ע"ב &) מאן דאעיל ברשות דילה כו' דרשות דילה כו', וז"ש שם (י ע"ב &) ומאן דאיהו נטיר יו"ד בח' יומין כו' איהו נטיר כו', שנק' חי, ולא יכול לשלטא עליה סט' דמות: חלול - ר"ל, הח' שומר מח' של חילול:

<p>אמר רבי אלעזר אבא יומא חד הוינא אזלי אנא ורבי יוסי ואתא בריה דרב המנונא סבא מההוא עלמא בדיוקנא דהאי עלמא ואזדמן לן בארהא כגוונא דמחמר בתרינ⁸ חמרינ⁸ ושאלנא⁹ (נ"א ושאל לון) מאי (ויקרא יט ג) את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו ואמר איהו מלין שפירין אבל עם ועז ע"א} כל דא בעינא למשמע מפומך אמר ליה ברי בודאי ברית איהו שקיל לשבת ובנין דא בראשית ירא שבת:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, אבא, יום אחד הייתי הולך, אני ורבי יוסי, ובא בנו של רב המנונא הזקן מאותו העולם בדמות של העולם הזה, והזדמן לנו בדרך כדוגמת מחמר עם שני חמורים, ושאלנו (ושאל אותנו) מה זה "את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו". ואמר הוא דברים יפים, אבל עם כל זה, רציתי לשמוע מפוך. אמר לו, בני, ודאי שברית שקולה לשבת, ולכן בראשית, ירא שבת.</p>
---	---

ואתא בריה כו' - שם (לעיל מה ע"ב) כתוב אח"כ, שהיה ר"ה סבא בעצמו: *בתרינ - ט"ס וצ"ל בתר. והענין כבר נתבאר לעיל (מב ע"א). וחמרינ הן נפשין דת"ח, וכמ"ש (זהר ח"ג ערה ע"ב) ¹⁰ ח'כס מ'ופלא ו'רב ר'בנן, וכמ"ש (&) יששכר חמור גרם, שת"ח הן מסט' דימינא, (ולכן ופטר חמור תפדה כו' (&), ועי' בפרשת בא (מג ע"ב¹¹), אבל שור שחיתתן בצפון), אבל עמי הארץ נפשותיהן מסט' דשמאל, שור, בעירן, והלך לקבץ נפשותיהן כנ"ל, ולכך הלך אחר מארי תורה עם החמורים: **ושאלנא - צ"ל ושאל לנא: ואמר איהו כו' - והענין בקיצור, דשבתותי הוא מ'וס' של אפרסמון¹², וצריך שמירה מס"ם, נוק' דאל אחר, כמ"ש בתיקון כ"ד (&), לפי שנאחזים באחורים דלהון המתפשטת למטה. והענין כי מ'וס' הן מתפשטין בזו"נ, ו"ק דיליה וד' סטרין דילה, ו"ד, דו פרצופין (&) כידוע (&). והן תחום שבת בד' סטרין, ולכן בשבת עונש מיתה וכרת, מיתה בכ"ד שלמטה, ששם מ' מלקות מסט' דמלכות, שהוא תתאה, וכן מיתה הוא מסט' דמלכות, כמ"ש בפרשת פנחס (רלו ע"א) נחית וסליק כו'¹³. וכרת הוא בכ"ד שלמעלה, ששם ס' {עז ע"א} פולסין, דס' הוא למעלה בכינה. וכן כרת שנכרת מס', פחות מבן ס' (מרו"ק כח ע"א). והן ס"ם דאשת זנונים, סם המות (עי' לעיל ל ע"א). אבל זכה, נעשית לו סם חיים (יומא עב ע"ב), אפרסמונא דכיא¹⁴. ואלו הן שבתותי, שניהם בכינה, ומסט' הוא ב' שבתות, שבת דמעלי שבת ודיום השבת. וכן ב' קדושין, דיום ולילה. ומקדשי אמר שם על חכמת שלמה¹⁵, והוא המקדש, ושם היראה, בסוד (אבות פ"ג מ"ז) אם אין יראה כו'¹⁶. ושם תקופות וגימטריאות פרפראות לחכמה (אבות פ"ג מ"ח)¹⁷. ושם פנים ואחור של הוי"ה, זוי"נ של חכמה, ו"ד, התחלת המתקלא. והם גימ' אני¹⁸. ועל זה נאמר (&) וקראת לשבת**

Commented [YL1]

- מאיר התיקון -

⁸ בתר (גר"א).
⁹ ושאל לנא (גר"א).
¹⁰ חמור דאורייתא דאיהו ח"כס מ'ופלא ו'רב ר'בנן.
¹¹ עי' מלואים אות (ו).
¹² עי' מלואים אות (ז).
¹³ עי' מלואים אות (ח).
¹⁴ עי' מלואים אות (ט).
¹⁵ עי' לעיל כה ריש ע"ג שזה מלכות.
¹⁶ אין חכמה.
 ועי' לעיל ו ע"ב ויט ע"ב.
 עי' יהל אור ח"א ב ע"ד: אין יראה אין חכמה, שהן ב' יודי"ן דשילוב ב' השמות חכמה שלמעלה וחכמת שלמה.
¹⁷ עי' זהר ח"ג רכ ע"ב הוב"ד במלואים אות (ב).
¹⁸ טדה"ד כוז"ו (פע"ח ברכות ז).

עונג, שהעונג הוא על פשיטותא דנקודה¹⁹, והוא עגולא ורבוּעא²⁰. ולקדוש ה', ההיא נקודה, מכובד, והוא כבוד שבת, כ"ב ו"ד, ידוע, והם ד' דרגין, נגד ד' אותיות הוי"ה. כבוד ועונג י"ה כנ"ל, זכור ושמור הן בזו"נ. ומקדשי דכורא בז"א, קידוש. שבתותי תשמורו בשמור. ונמצא מפרש כל הקרא הכל על שבת. ומתחילה דריש שם שבתותי על בינה וצדיק, שהן שניהם כליין כחדא, מלכא דשלמא דיליה (זהר ח"א ה ע"ב, כט ע"א). ושניהן נק' שבת, יום השביעי מלמטה כו'²¹, ומקדשי תיראו, על מלכות. והן ג' שבתות, ג' סעודות, שבינה כוללת ויסוד ו"ק²². וכן לפי אביו, הן ג"כ ב' שבתות, שבתותי, הן בזו"נ, שבהן מתפשטין עגולא ורבוּעא, שהן זו"נ, עגולא רהיט ורבוּעא לא רהיט (בהיר אות קיד²³). שמים וארץ, והארץ לעולם כו' (&). אנת הוא דמרבעת (ז"ח מה ע"ג &)²⁴, וכמ"ש (&) מארבע כנפות. ואמרו בספרי (&) כנפות כסותך כו'²⁵. ומקדשי הוא בג"ר, אני ה', פנים ואחור²⁶. ופשוטו, ראשו כתם פז²⁷. אבל רשב"י מפרש, ומקדשי תיראו על ברית קודש, אשר קידש

:Commented [YL2]

:Commented [YL3]

:Commented [YL4]

– מאיר התיקון –

¹⁹ עי' לעיל כ ע"ב, כד אפיק י' מאו"ר אתגליא או"ר, ועי' זהר ח"א טז ע"ב שזה לשון של התפשטות. { }

²⁰ עי' לקמן הערה 23.

²¹ פי' מלמטה למעלה.

²² פי' בינה כוללת כל הג"ר, ויסוד כולל כל ה"ק.

²³ ז"ל בשלימות: עיגולה בגו ריבועא רהטי, ואי מרובע בגו ריבועא לא רהטי. עי' דברי ריבנו לקמן קנח ע"ב: ז"ש בס' הבהיר (אות קיד) עגולא בגו רבועא רהיט והוא השמים גלגל המזלות בגו נדנם ריבועא. ריבועא בגו עגולא לא רהיט, והוא יסוד הארץ שהיא רבועא, כמ"ש מארבע כנפות הארץ. ואמר בספרי הכנף לאפוקי עגולא, והיא בגו עגולא, לכן לעולם עומדת. והענין כי מ"ם וסמ"ך הן מילוי ו"ד של י"ד, שהוא אימא עילאה, הן בחכמה. והן סמ"ך ומ"ם (ובנס כו') כמ"ש משא"כ בחכמה תתאה מלכות שהיא ה' שהיא ד' על ו' והוא מ"ם וסמ"ך והן רזא דנקודין שהן עגולין ואותיות שהן החיות והאופנים למעלה נקודין גו אתון אבל למטה האותיות בכתב והיא תורה שבע"פ ע"ג רתיכא' שהן הנקודין והן סמכין דילה שהן עגולין אלא שלמטה שניהם בסוד מ"ם והוא מ"ם ריבוע' שנעלם במילוי דילה.

ועי' לעיל לד ע"ב שעיגולא היא נקודות, ומרובעים הם אותיות.

עי' זהר ח"א ה ע"ב ודברי רבינו ביהל אור שם (ג ע"א): שבתותי דא עגולא ורבוּעא דלגו. ר"ל בינה דידה שהיא עיר הקדש באמצע כנ"ל, ובה שני בחינות בינה ותבונה, ס' ומ', כמ"ש בפ' תרומה קל"ז א' ר"א ור"ש כו' ע"ש, ועבא"ז ר"צ ב' ורצ"א א' ועגולא הוא בגו רבועא, בינה גו תבונה, ואח"כ בתחו'. וז"ס שאמרו (עירובין נו ע"ב) הבא למדוד את התחומין מרבע את העיר ואח"כ מודד את התחומין, ומרבע את התחומין. לפי שתבונה הוא דינקא לבנין לפיכך הן ג"כ בריבוע. ועי' בפ' תצוה ק"פ א', ואע"ג דשם כתוב דרבועא למעלה מעגולא, שם הוא בחכמה כמ"ש שם באורך.

²⁴ מד ע"ג בדפ"א שהוא מה ע"ג בדפוס מרגולית: אחתי ברתי רעייתי רעיית דילי רחימתא דנפשאי מה נעביד מן בננא מה יעבדון אינון אבל רחימתי אחתי אימא לך אי ברעו סלקא עלך אנת מרובעת וגדפין דילך פרישן לד' סטרין באומאה עלך ברתי יחידתי דתהך בהדייהו ולא תשבוק לון ותחפי עלייהו בארבע סטרין דעלמא ואי לא יתאבדון מעלמא

תרגום: אחותי בתי רעייתי הרועה שלי אהובת נפשי מה נעשה מבנינו מה הם יעשו אבל אהובתי אחותי אמר לך אם ברצון עולה עליך את מרבעת והכנפים שלך פרושות לארבעה צדדים בשבועה עליך בתי יחידתי שתלכי עמהם ולא תעזבי אותם ותכסי עליהם בארבעת צדדי העולם ואם לא יאבדו מן העולם

מה ע"ג היא מאמר קו המדה????

²⁵ ספרי במדבר פרשת שלח פסקא קטו

הא כיצד שתהא גדילה יוצאה מן הכנף וציצית מן הגדילה: על כנפי בגדיהם, שומע אני אף בעלי שלש ובעלי חמש ובעלי שש ובעלי שבע ובעלי שמנה במשמע ת"ל על ארבע כנפות כסותך (שם /דברים כ"ב י"ב/) יצאו בעלי שלש ובעלי חמש ובעלי שש ובעלי שבע ובעלי שמנה מן המשמע משמע מוציא את אלו ומביא כרים וכסתות???

²⁶ טדה"ד כוז"ו (פע"ח ברכות ז).

שער ההקדמות - דף סח עמוד א

ענין ההוי"ה, שהיא חסד ורחמים כנודע, הענין הוא, כי ההוי"ה בין בבחי' הפנימית. בין בבחי' האחורים, היא שוה. לפי שהנה ד' אותיותיה הפשוטות שהם הפנים שלה, הם בגי' כ"ו. גם האחורים שלה הפשוטים, (א"ה צ"ל המלאים, ועיין שער או"א פ"ז) יש בהם כ"ו אותיות. וכן הפנים שלה במלוי יוד"ן, היא בגימטריא חסד. גם האחורים שלה הפשוטים, הם בגימטריא חסד. הרי שם ההוי"ה היא חסד, בשתי בחינותיה, פנים, ואחור. גם היא שוה במספר א' בפנים ובאחורים. וז"ס, אני ה' לא שנית. (א"ש וכנגדו בגבורה):

²⁷ עי' הגרמ"מ משקלוב (ביאורי הזהר ריט) טדה"ד יה"ה כוז"ו גי' פ"ז, כמנין אנ"י יה"ה נאמן לשלם כו', עכ"ל.

ידיד כו' (&), ובשר קודש כו' (&). וכליל לון בחד קרא, שהן בחד דרגא ושקולין דא לדא כנ"ל. וז"ש, א"ל ברי בודאי ברית כו', וכן מפורש בתיקון כ"ד בראשית ירא שבת, ר"ל, יראה של הברית דמקדשי תיראו ושבת כחדא. ואמר שם, ועלייהו אתמר את כו':

תקונא עשרין וארבעה

<p>בראשית, יר"א שב"ת, (ובה) שבתותי תהיה ירא, יר"א תורה, יר"א בר"ת. כמו שצריך שמירת הברית, שלא יכניסנה לרשות זרה. כדוגמא זה, צריך אדם שמירת שבת, שלא להוציא מרשות היחיד ויכניס לרשות הרבים. רשות היחיד היא השכינה, רחבו ד', והם יהו"ה. וגבהו עשרה, יר"ד ה"א וא"ו ה"א. רשות הרבים, נחש אשת זנונים, סם של אל אחר, שהוא סמא"ל, והוא הכלל של שבעים אומות, והיא חללה זונה, ובעלה הוא חלול שבת. ולכן, מי שמוציא מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה.</p>	<p>בראשית יר"א שב"ת (ובה) שבתותי תהא דחיל יר"א תורה²⁸ יר"א ברי"ת כמה דצריך נטירו דברית דלא יעול ליה ברשו נוכראה כגוונא דא צריך בר נש נטירו דשבת דלא לאפקא מרשות היחיד ויעול ברשות הרבים רשות היחיד איהי שכינתא רחבו ד' ואיננו יהו"ה וגבהו עשרה יר"ד ה"א וא"ו ה"א²⁹ רשות הרבים נחש אשת זנונים³⁰ סם דאל אחר דאיהו סמא"ל ואיהו כללא דשבעין אומין ואיהו חללה זונה ובעלה חלול שבת איהו ובגין דא מאן דאפיק מרשות היחיד לרשות הרבים חייב סקילה³¹:</p>
--	--

תיקון כ"ד *בראשית ירא שבת ומה תהא דחיל ירא ברית כו' - כצ"ל, ר"ל שנכללין כאן שבת וברית יחד, ששקולין, כנ"ל בתיקון הקודם. דיראה שייך בברית, כשנסתלק היו"ד, נשאר אש. וכמ"ש איש ואשה י"ה ביניהן כו'³², וכתוב (איוב יט כט) גורו לכם כו'³³, ומפרש והולך דשקולין יחד, כמה דצריך כו', ר"ל בבת אל נכר, כן בשבת בנוק' דאל נכר. דרה"י נוק' דקדושה, ורה"ר נוק' דאל אחר: ואיהי כללא דע' כו' - ר"ל, שלכן נק' רה"ר, אבל שכינתא לישראל לבד, ביני ובין בני ישראל (&), עובד כוכבים ששבת כו'³⁴ (&). וכבר כתבתי בתיקון כ"ג (עו סע"ד ועו ע"א) ענין ס"ם, שהן זונ' ס', ו"ק, מ', נוק', השביעית, ואלו {עו ע"ב} הן ע' אומות, עשר דידה, הוא שניתן לאברהם ארץ

Commented [YL5]: פ יסוק?

– מאיר התיקון –

²⁸ (ובה) שבתותי תהא דחיל יר"א תורה" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ומה תהא דחיל ירא כזית".
²⁹ עי' לעיל יג ע"ב: רשות דיחודא דעלמא דאיהו גבהו עשר אתון דשמא מפרש יר"ד ה"א וא"ו ה"א ורחבו ארבעה יהו"ה.

³⁰ כל הטוב וכל התמורות הוא הכל רק לצורך ישראל, וכמ"ש (רש"י בראשית א א) בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית, ובשבילם נבראו הכל, וכל מה שיסובב לטובה מכל התמורות כולם ומכל העונשים כולם וע"פ מה שאמרנו הוא הכל רק לצורך ישראל, כי בשבילם נברא העולם, ובשבילם נעשה הכל, וכל רשעי עובדי אלילים הם תולדות דהרע עצמו, כי אלולא מציאות הרע לא היו הם כולם במציאות כלל, והם מרכבה להסמ', אל אחר, ובניינו שבעוה"ז (הקדו"ש כח ע"ב). יוצא כל המציאות דאו"ה מהנחש, שהוא ג"כ זכר ונקבה, והם נחש בריח ונחש עקלתון הנאמר בישעיה (כו א), ובתוכם מתלבש ס"מ וליל', ומהם היו יוצאים כל או"ה. וזהו שאמר בתיקונים (תיקון כד עז ע"א) נחש אשת זנונים (שהוא נחש עקלתון) ס"מ דאל אחר, דאיהו סמא"ל ואיהו כללא דע' אומין פלחי כוכביא ואיהי חללה זונה כו', ואז לא היה לאו"ה חלק באדה"ר כלל, כי היה כל יציאת או"ה מהנחש וכל יציאת ישראל מאדם וחווה, כי על זה נקרא חווה אם כל חי (בראשית ג כ), ע' תיקונים (תיקון סה קיא ע"ב) (דע"ה ח"ב מא ע"ג).

³¹ מיתה (גר"א)

³² עי' לעיל הערה.

³³ עי' אפיקי ים (שבת קד ע"א): יר"א בש"ת כמ"ש שם ובו אותיות א"ת ב"ש, ונשאר ר"י סוד חר"ב כמ"ש (איוב יט כט) גורו לכם מפני חרב וכו' וכמ"ש (שיר ג ח) איש חרבו על ירכו וכו', והוא חרב נוקמת נקם ברית שבו מעבירים הערלה מן הברית, וא"ב דא"ת ב"ש הם ג' גוונין דג' אבהן שבהם הבושה, ונשאר ש"ת הוא הערוה שכ"ז שאלו ג' גוונין באבהן מצד עשו וישמעאל וע"ר אז הוא ערוה. עי' מלואים אות (יב).

³⁴ חייב מיתה.

ישראל, וניתן ביד ישראל. לא תחיה כל נשמה (&)³⁵, וניתן להשראת שכינה, וששים סביב, חו"ל דדכורא. והן לא ניתן ביד ישראל, עד יכניע הקב"ה בעצמו, שפעולת ישראל מצד השכינה. (וכן הוא ע' דודים דידה³⁶, עשר בסטרהא, וששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל (שיה"ש ג ט), בעלה): ואיהי כו' ובעלה חלול כו' - ר"ל, דאיהי חלל בה' והוא בו': *ובג"ד מאן כו' חייב מיתה - כצ"ל, ור"ל משום שנדבק בסם המות נוק' כו' כנ"ל, וז"ש מחלליה (שמות לא יד), שמכניס חללה באתר נוק' דקדושה:

<p>ערוב איהו עמודא דאמצעייתא וביה מטלטלין מבית לבית דאינון שכינה עלאה ותתאה ועליהו אתמר (ויקרא יט ג) את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו דא מקדש יו"ד אות שבת (דא ברית) דצריך לנטרא ליה בבת זוגיה דאיהי קדושה דיליה ברכה דיליה דעלה אתמר (בראשית ב ג) ויברך אלהי"ם את יום השביעי ויקדש אותו ויברך דא ברכה ויקדש דא קדושה ולגבי תרווייהו הוו נפקי קדמאי לקדמות כלה והוו אמרי תרי זמני באי כלה באי כלה³⁷ בההוא זמנא (&) קול חתן וקול כלה³⁸:</p>	<p>הערוב הוא העמוד האמצעי, ובו מטלטלים מבית לבית, שהם שכינה עליונה ותחתונה. ועליהם נאמר "את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו". זה מקדש יו"ד אות שבת (זו ברית), שצריך לשמור אותו בבת זוגו, שהיא הקדושה שלו, הברכה שלו. שעליה נאמר "ויברך אלהי"ם את יום השביעי ויקדש אותו". "ויברך", זו ברכה. "ויקדש", זו קדושה. ולשניהם היו יוצאים הראשונים לפני הכלה, והיו אומרים פעמים (שבת קיט ע"א, ב"ק לב ע"ב) בואי כלה בואי כלה, באותו זמן, "קול חתן וקול כלה".</p>
--	---

– מאיר התיקון –

³⁵ עי' ספר הליקוטים (דברים א): יש לדעת למה בז' עממין, צוה הקב"ה לא תחיה כל נשמה, ובשעיר ומזבח ועמון צוה שלא להלחם בסם. והענין הוא, כי ז' עממין, הם ז' קליפות של כלים הנשברים, ואז כבר יצא מהם כל הקדושה. אבל של ג"ר עדיין היה בהם קדושה, והם קני קניזי קדמוני. והוא מה שנתברר מ"ר:

גם מהם לא נחיה כל נשמה. והם שעיר עמון ומזבח. שעיר רמז לראשונה, כד"א משעיר מלכם. מואב, לשון אב בחכמה. עמון, נועם בינה. ושעיר, הוא אדום. וז' מלכים שמלכו שם, אינם ממנו, רק מלכו בארץ. לכן כתיב בכל א' מהם שם ארצו, שלא היו מאדום.

ועי' פת"ש (א"א מד): תיקון י"ב, הוא הפה שפנוי משערות, והוא ג"כ בשביל תיקון הנוקבא לקיים השבועה שנשבע לאבות לתת להם את הארץ, והוא הנוקבא שהתחילו האבות בתיקונה, ואברהם היה הראשון שהוציא אותה מאתלטייא מיד בני חת, כמ"ש וילך אברם בארץ גו', וכתוב (בראשית יג יז) קום התהלך בה גו', כי לך אתננה גו', שלכן נצטוו ישראל (דברים כ טז) לא תחיה כל נשמה וכתוב (דברים יב ב) אבד תאבדון את כל המקומות גו', והם אשר הסירו הקוצים הסובבים את השושנה שהוא סוד הפה.

³⁶ עי' זר"ח סח ע"ב: מיכאל גבריאל וכו'.

³⁷ עי' שבת קיט ע"א: רבי חנינא מיעטף וקאי אפניא דמעלי שבתא אמר בואו ונצא לקראת שבת המלכה. ועי' ב"ק לב ע"א: אמר ר' חנינא בואו ונצא לקראת כלה מלכתא ואמרי לה לקראת שבת כלה מלכתא רבי ינאי מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה. ועי' זהר ח"ג ערב ע"ב.

ועי' שעה"כ סה ע"ד: אז תכוין להעלות ג"ר דיצר' במקום המלכות של הבריאה העומדת באחורי נה"י של הבריאה וכו' צ"ל ב"פ באי כלה הראשונים בקול רם לפי שהם כנגד חכמה ובינה דיצירה העולים אבל באי כלה שבת מלכתא צריך לאמרה בלחש ולא בקו"ר לפי שהנה הוא כנגד הדעת דיצירה אשר איננו מכלל מספר הי"ס כנודע ובה תבין למה בספר התיקוני זהר (עז ע"א) לא נזכר רק שאומרים ב' זמנין באי כלה ולא הזכיר הפעם הג' והטעם הוא כי לא חשש להזכיר רק את הב"פ הנאמרים בקו"ר ולא הזכיר את הג' הנאמר בלחש שהוא כנגד הדעת שאינו מכלל הי"ס.

³⁸ "בההוא זמנא קול חתן וקול כלה" נמחק בגר"א.

ועלייהו אתמר כו' - ר"ל, על שכינה עילאה ותתאה³⁹, ומקדשי על ברית שכולל ו"ק, והוא כלל ע"ס⁴⁰: **בבת זוגי' - שכינה תתאה**, וכן האדם בבת זוגיה. וסמיך לשבת, שאז זמן זיווג⁴¹: **ברכה דיליה - ועם יוד דברית הוא יב"ק⁴², שיחוד הוא בכרית. ועוד ברכה הוא בשכינה עילאה⁴³, וכולן הן יב"ק: **ולגבי תרווייהו - שבתותי הנ"ל: *בההוא זמנא קול חתן וקול כלה - ל"ג:****

<p>ועוד מקדשי באות יו"ד, משום שאין קדושה פחות מעשרה, וצריך לברכם ולקדש אותם בקדוש על היין בשבעים תיבות של קדוש, ויכל"ו כחשבון ביי"ן. וצריך לומר "סברי מרנן", ואתם שאומרים ועונים "לחיים", משום שנקשרו בעץ החיים ולא בעץ המות, והוא גפן שבו חטא אדם הראשון. ואחד אמר חטה היה, ואחד אמר גפן (ברכות מ ע"א), והכל אמת.</p>	<p>ועוד מקדשי באת יו"ד בגין דלית קדושה פחות מעשרה וצריך לברכא לון ולקדש לון בקדוש על היין בשבעין תיבין דקדוש ויכל"ו⁴⁴ כחושבן ביי"ן וצריך למימר סברי מרנן ואינן דאמרין וענו לחיי בגין דאתקשרו באילנא דחיי לא באילנא דמותא ואיהו גפן דחב ביה אדם קדמאה וחד אמר חטה היה וחד אמר גפן וכלא קשומ:</p>
--	--

וצריך לברכא להון כו' - ר"ל, ב' שבתותי הנ"ל, ולכן ברכה וקידוש ביום ובלילה. וביום נק' קידושא רבה, מלך רב⁴⁵: ***דקידוש ויכלו - כצ"ל**, ל"ה מימינא ול"ה משמאלא, אני והו⁴⁶ דזו"נ, והברכה וקידוש הוא לאמשכא נהירו דאו"א, שהן ברכה וקדושה⁴⁷, ברכה חכמה נחית כו' (&), קדושה כו', ע"ב ס"ג, דעתה קל"ה⁴⁸, ודעתה הוא י"ה דב' הנ"ל, שהן בר"ת יום הששי, והן חושבן ע': **כחושבן יין - והוא נקודות דאלהים⁴⁹, ששם היין, לכך הוא ב' יודין ונו"ן, וכוס הוא אלהים בעצמו (לקמן צה ע"ב), ויין המשמח⁵⁰ הוא הו"ה בניקוד אלהים, וז"ש בגין דאתקשרו באילנא כו',**

– מאיר התיקון –

³⁹ לעיל הערה 23 איתא בינה ותבונה, וצ"ע שכן עי' לעיל מד ע"ג שכינה עילאה ותתאה הם בינה ומלכות. { }

⁴⁰ עי' זהר ח"א ה ע"ב: מהו ומקדשי תיראו אמר ליה דא קדושא דשבת [א"ל] ומהו קדושא דשבת א"ל דא קדושא דאתמשכא מלעילא [א"ל] אי הכי עבדת לשבת דלאו איהו קדש אלא קדושא דשריא עלוי מלעילא אמר רבי אבא והכי הוא (ישעיה נח יג) וקראת לשבת עונג לקדוש יהו"ה מכבד אדכר שבת לחוד וקדוש יהו"ה לחוד.

תרגום: מה זה "ומקדשי תיראו". אמר לו, זה קדושת השבת. אמר לו, ומה זה קדושת השבת. אמר לו, זה הקדושה שנמשכת עליו מלמעלה. אמר לו, אם כך, עשית שהשבת אינה קודש, אלא קדושה ששורה עליו מלמעלה. אמר רבי אבא, וכך זה, [שכתוב] "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד". הזכיר שבת לבד וקדוש ה' לבד.

דשבת - פי' מלכות שבבחי' שבת (רח"ו).

מלעילא - המוחין הנמשכין לזו"ן, וכת"ב וכבדתו, משמע דמשבת עצמו קאי (רח"ו). הם המוחין הנמשכים לזו"ן בעלותם למעלה, כי גם שם נמשכים להם מוחין מאו"א שעלו מעלה מעלה גם הם (מ"מ). ר"ל חכמה עלאה, שהוא קדוש, וז"ש למטה "לקדוש ה' מכובד" שכבוד ג"כ בחכמה (יהל אור).

לפי זה מובן שיסוד דז"א כולל ו"ק, וג"ר נכלל ביסוד דבינה. { }

⁴¹ עי' לעיל סד ע"ב, שהוא זמן זיווג של ת"ח. { }

⁴² עי' מלואים אות.

⁴³ עי' לעיל כח ע"א: ומתברכין בשבע ברכאן מסטרא דאימא עלאה דאיהי ברכה.

⁴⁴ דקידוש ויכלו (גר"א).

⁴⁵ עי' מלואים אות (יג).

ועי' זהר ח"א קנא ע"א ז"ל: עלמא עלאה מלך רב איהו.

⁴⁶ עי' לעיל עה ע"א, ועי' מלואים אות, יהל אור ח"ג יט ע"א ולעיל עא ע"ד ד"ה ואתפליג.

⁴⁷ עי' מלואים אות.

⁴⁸ עי' שבת לג ע"ב, נשים דעתן קלות.

⁴⁹ שוא סגול חולם וחיריק. ועי' הגהות רח"ו זהר ח"ב קמז ע"א.

⁵⁰ עי' זהר ח"ג ק ע"א: ויגש לו ויאכל ואתכליל דא בדא כיון דאתכליל בהדיה (בראשית כז כה) ויבא לו יין דא יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי כדין (שם כז) וירח את ריח בגדי צלותין דסלקין ובעותין ויברכהו נח רוגזא וחדי לבא וכלא איהו רחמי.

וכמ"ש (&) יש שותה כו', לא בהמשכר⁵¹: וכולא קשוט שבע כו' - ור"ל ז' מצות דאתפקד, ויצו כו', עבר באכילתו, כמ"ש בפרשת בראשית (לו ע"א) א"ר יוסי הא דתנינן כו'⁵². וחטא בבת שבע דכלילן בה כל שבע מינין, וכמ"ש בתז"ח (פ ע"ד כה ע"ג) בגין דחב אדם כו'⁵³:

– מאיר התיקון –

תרגום: ויגש לו ויאכל ונכללים זה עם זה, כיון שנכלל עמו, ויבא לו יין, זה יין המשומר, היין שהוא שמחת הלב, הסוד של העולם הבא. אז וירח את ריח בגדיו, התפלות שעולות והבקשות, "ויברכהו" נח הרוגז והלב שמח, והכל הוא רחמים.

דהיינו בגילוי הדעת אז זה הורג את הסוס ורוכבו על ידי הים שהמים (דעת) מכסים את הים ומאפשרים גילוי, וזה מלאה הארץ דעה (עי' בהגר"א בסד"צ יב ע"ג שזה צריך תיקון בגלל שתורת הנסתר נמסר לחיצונים) ועי' ב"ע סו ע"א שזה גילוי של המר"ס. { } עי' לקמן מד ע"א ד"ה לוייתן זה. ועי' ליקוטי הגר"א (&): ע"א כידוע ש"ם הוא אימא עילאה בסוד נש"ב ושם הדעת כמ"ש ומלאה הארץ דעה כו' כמים לים מכסים שמים הוא המ"ם של פסוק והארץ היתה כו' שתיבה י"ג המים תליסר יקום לון כו' והוא מכסה ל"ם דאימא אתכלילת במזלא תתאה שלכן לא נזכרו או"א באד"ר שהם מכוסים תחת ב' מזלות ושם הוא הדעת וקנה הכל.

עי' זהר ח"ג ק ע"א: ויבא לו יין דא יין דמנטרא יין דהוא חדו דלבא רזא דעלמא דאתי.

תרגום: ויבא לו יין, זה יין המשומר, יין שהוא שמחת הלב, סוד עולם הבא.

עי' זהר ח"ב קמז ע"א: מאן אתר נהרין הדר ואמר מיין מההוא יין דמנטרא מההוא יין דאיהו חדוה דכל חדוון ומאן איהו ההוא יין דיהיב חיון וחדוה לכלא דא אלה"ם חיים יין דיהיב חיון וחדוה לכלא. תו מיין מההוא שמא דאקרי יה"ה דא איהו יין דחדוה דרחימו דרחמי ומן דא כלהו נהירין וחדאן אתו חברייא ונשיקו ליה ברישיה (כד מטו לגבי דרבי שמעון סדרו מלין קמיה).

תרגום: מאיזה מקום מאירים חזר ואמר מיין מההוא יין המשמר מאותו יין שהוא שמחת כל השמחות ומיהו אותו היין שנותן חיים ושמחה לכל זה אלהים חיים יין שנותן חיים ושמחה לכל. עוד מיין מההוא שם שנקרא יה"ה זהו יין של שמחה של אהבה של רחמים ומזה כולם מאירים ושמחים באו החברים ונשקוהו בראשו (כשהגיעו אל רבי שמעון סדרו הדברים לפניו).

⁵¹ עי' זהר ח"א ע ע"א: כי טובים דודיק מיין מההוא יין (יין) דמחדי ונהיר אנפין וחייכין עיינין ועביד רעותא ולא מיין [דמשכר] (דשכיר) ועביד רוגזא ואחשיך אנפין ולהטאן עיינין יין דרוגזא ועל דא בגין דחמר דא טב נהיר אנפין וחדוה עיינין ועביד תיאובתא דרחימו מקריבין ליה כל יומא על גבי מדבחא שעורא דמאן דשתי ליה חדי ליה ועביד ליה נייחא דכתיב (במדבר כח ז) ונסכו יין רביעית ההין ובגין כך כי טובים דודיק מיין מההוא יין דאתער רחמותא ותיאובתא.

תרגום: "כי טובים דודיק מיין", מאותו יין (יין) המשמח ומאיר פנים והעינים מחייכות, ונעשה הרצון. ולא מהיין המשכר (שמשכיר) ועושה רוגז ומחשיך פנים, והעינים לוחטות, יין של רוגז. ועל זה, משום שייך זה טוב מאיר הפנים ומשמח העינים ועושה השתוקקות של אהבה, מקריבים אותו כל יום על גבי המזבח, כשיעור שמי ששותה אותו, משמח אותו ועושה לו נחת, שכתוב "ונסכו יין רביעית ההין". ולכן "כי טובים דודיק מיין", מאותו היין שמעורר אהבה והשתוקקות.

ביאור: היין ההוא נמשך מאימא עילאה בסוד יין המשומר בענביו יין המשמח ואינו משכר (שעה"כ עו ע"א). כוס של ברכה צריך להגביהו בחמשה גבורות אלו לעלותם אל שרשם אל מקום היין המשמח למתקם והם הם חמשה אצבעות היד הימנית למתקם בסוד הימין ולהעלותם אל שרשם ויתמתקו בסוד הימין שבה ויהיו יין המשמח ולא יין המשכר מצד הגבורה החזקה (שער מאמרי רשב"י ג ע"ב). ועי' שער מאמרי רשב"י כ"ד ע"ג וז"ל, וביום שני זה נתגלה גוון הגבורה, שהיה נעלם במלכו' הוא גוון סומק, וירית גוון דהבא מאימא עלאה אשר שם הזהב, והיא הנקראת גם כן אלהים אלהים חיים, דכולא גוונא חדא, שזו גבורה עלאה וזו גבורה תתאה, אלא שזה זב בסוד היין המשמח וזה בסוד היין המשכר, ויונקת היא התחתונה מהעליונה דהא מסטרא דאימא נפיק גבורה כנודע.

⁵² עי' מלואים אות (יד).

⁵³ ז"ל: שבע מיני עניות אתחשיב לה לבר נש כשבע מדורין דגיהנם דלכלהו נחית אדם בתיובתא סליק דעליהו אתמר ויסרתי אתכם אף אני שבע כחטאתיכם בגין דחב אדם בז' מינין דאנון חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש ובגין דא הוה אמרי רבנן דמתני' אילן שאכל אדם הראשון חטה היה ואחרנין אמרין גפן הוה ואחרנין אמרין תאנה היתה ולא הוה חולקין במלוליהו דכלא קשוט דשבעת מינין נטועין בארץ חטה ושעורה.

תרגום: שבעה מיני עניות נחשב לו לאדם כשבעה מדורי גיהנם שלכלם יורד אדם ובתשובה עולה שעליהם נאמר ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם משום שחטא אדם בשבעה מינים שהם חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש ומשום זה היו אומרים רבותינו של המשנה אילן שאכל אדם הראשון חטה היה ואחרים אומרים גפן היה ואחרים אומרים תאנה היתה ולא היו חלוקים בדבריהם שהכל אמת ששבעת המינים נטועים בארץ חטה ושעורה.

בהגר"א: דשבע מיני עניות - אותן שחשיב בס"י פ"ד מתני' ג'. תמורת כו' והן בשבע תמורות בס"א נגד ז' מדורין דגיהנם כמ"ש שם וכו': דלכלהו נחית אדם כו' - אדה"ר וכן כל אדם לאחר מיתה: בתיובתא סליק - בק"ל שנים כמ"ש בזהר: בשבע מינין - שהיא נק' בת שבע דכלילא משבע וז"ש אף

<p>שבע מינין אינון חטה ושעורה גפן ותאנה ורמון זית שמן ודבש (דברים ח ח) (חטה ושעורה) והא אתמר וצריך לאחזרא עלייהו חטה הא אתמר שעור"ה דאפיק ה' משעור דילה גפן סחטה ענבים⁵⁴ ברשו אחרא ועבד יין נסך ואתעביד אילנא דטוב ורע תאנה לקיט תאיני קדם זמנייהו קדם דאתבשלו כך לקיט הוא מעלמא קודם זמניה ודא איהו רזא⁵⁵ מאן דגרים די ימותון בנוי קדם זמנייהו הה"ד (קהלת ח &) למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך ורזא דמלה (&) לשוא הכיתי את בניכם וגו' ובגין דא (שמות כז) לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא רמון בן זומא⁵⁶ ביה חב אבל רבי מאיר⁵⁷ תוכו אכל קליפתו זרק דקליפין אינון אומות העולם ישראל מוחא בינייהו כן כנוונא דא שכינתא איהי פרדס (סט ע"ב) בנלותא ואיהי מוחא מלגו אגוז קרינן ליה כמה דאמר שלמה מלכא (&) אל גנת אגוז (עז ע"ב) ירדתי ואיהי שכינתא איבא מלגאו הה"ד כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה (תהלים מה יד) וקליפין הן כמה רשויות נוכראין ובשבת מכלא אתפשטת ואתלבשת בלבושין שפיראין וכן צריכין ישראל לתתא לאתחדשא בשבת בלבושין שפיראין וכן לאטעמא בשבת מכל מאכלין טבין בגין לקשרא ולארכא ברכאין לגבה מכל ספירין ולמהוי אשתקיא מכלהו:</p>	<p>שבעה מינים הם: חטה ושעורה, גפן ותאנה, ורמון, זית שמן, ודבש. (חטה ושעורה) והרי נתבאר, וצריך לחזור אחריהם. חטה, הרי נתבאר. שעורה, שמוציא ה' מהשעור שלה. גפן, סחטה ענבים ברשות אחר, ועשה יין נסך, ונעשה העץ של טוב ורע. תאנה, לוקט תאנים קודם זמנם, קודם שהבשילו, כך נלקט הוא מן העולם קודם זמנו. וזהו סוד, מי שגורם שימותו בניו קודם זמנם, זהו שנאמר "למה יקצף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך". וסוד הדבר "לשוא הכיתי את בניכם וגו'", ולכן "לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא". רמון, בן זומא חטא בו, אבל רבי מאיר תוכו אכל, קלפתו זרק, שהקלפות הן אומות העולם, ישראל המח ביניהם. כן, כדוגמא זה, השכינה, היא פרדס, בגלות, והיא מח מבפנים, אגוז קוראים לו, כמו שאמר שלמה המלך "אל גנת אגוז ירדתי". והשכינה היא פרי מבפנים, זהו שנאמר "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה". והקלפות הן כמה רשויות נכריות, ובשבת [היא] מתפשטת מן הכל, ומתלבשת בלבושים יפים. וכן צריכים ישראל למטה להתחדש בשבת בלבושים יפים, וכן לטעום בשבת מכל המאכלים הטובים, כדי לקשר ולהריק ברכות אליה מכל הספירות ושתהיה נשקית מכולם.</p>
--	---

חטה כו' - ח"ט סמיך לה', מוץ ותבן שהם המיתה⁵⁸: תאנה כו' - ר"ל, כמו שמפרש והולך על לא תשא: *רמון אחר ב' כו' - כצ"ל, ור"ל שהן בז"ס דידה, שחב בהן: תוכו אכל - ט"ט שבו

– מאיר התיקון –

אני שכינה שנק' אני ומאני זיינא בידה מסירין שבע מסט' כחטאתיכם דחטא בה בשבע כנ"ל: דאינון חטה כו' - שבע מינין דכתיב בקרא והן בז"ת דכלילן בארץ מלכות כנ"ל.

⁵⁴ עי' בראשית רבה פי"ט סי' ה: ותקח מפריו ותאכל א"ר איבו [חזה] סחטה ענבים ונתנה לו [לאדה"ר].

⁵⁵ עי' שבת לב ע"ב: רבי אומר בעון נדרים בניו מתים כשהן קטנים שנאמר אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך איזה הן מעשה ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו של אדם.

⁵⁶ "בן זומא" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "אחר".

⁵⁷ עי' חגיגה טו ע"ב: [איך ר"מ] גמר שמעתא מפומיה דאחר אמר ליה אמאי רבי מאיר רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק.

⁵⁸ עי' לעיל לא ע"ב שזה לבושים של החטה, עי' לעיל לח ע"ד ד"ה שן: דמוץ ותבן הן ז'נ של ס"א. עי' לקמן פא ע"א שזה ערלה ופריעה. { עי' מלואים אות (טו), ועי' עוד מלואים אות. עי' מלואים אות (טז). }

שד"י⁵⁹, שמי בקרבו (שמות כג כא)⁶⁰, רוכב על כרוב ושט בח"י עלמין (&), אבל רמון הוא רצוא, ארגמ"ן⁶¹: דקליפין כו' - שהוא כולל כל צבא השמים, ובתוכו הקדושה דרגא דישאל, והוא נכנס בקליפין, ברמון, ונדבק בו: כן כג"ד - שמסתרת בהון בגלות, אלביש שמים כו' (ישעיה נ ג)⁶², והן לבושי חול בגלות: אגוז כו' - ד' קליפין שבו, תהו קו ירוק כו'⁶³ (&), וגנת הן התמורות והשינויים כו', כמ"ש בתיקון כ"ו (עט ע"ב), אבל { עז ע"ג } לע"ל, פשטתי את כתנתי (שיה"ש ג)⁶⁴, ולא יכנף עוד מוריך והיו כו' (ישעיה ל ב): איבא כו' - הוא בת מלך נקודה בהיכלי⁶⁵:

וצריך לקיימא בה ענג דאיהו צדיק דנפיק מעדן דאיהו בינה עלמא דאתי להשקות ⁶⁶ דא שכניתא תתאה ונהרא איהו ו' דנפיק מן י"ה ואזיל חמש מאה שנין דאינון חמש ספיראן וממי	וצריך לקיים בה עונג, שהוא צדיק שיוצא מעדן, שהיא בינה, העולם הבא. "להשקות" זו השכינה התחתונה. והנהר הוא ו' שיוצא מן י"ה, והולך חמש מאות שנים, שהם חמש ספירות, ומגיע לצדיק,
---	---

– מאיר התיקון –

⁵⁹ עי' ספר עץ חיים (שמ"ו פ"ז): דע כי מטטרון גימטריא שד"י שהוא ביסוד העליון הנקרא ח"י ואלו הם סוד ט"ט מן מטטרון ושאר אותיות הם רמון גימטריא נוריא"ל וזה סוד והחיות רצוא ושוב פי' כי החיות הם ביצירה סוד רצוא ושוב כי רצוא גימ' נוריא"ל שהוא סוד אותיות רמון של מטטרון ושוב גימטריא שד"י.

עי' דברי רבינו בתז"ח כה ע"ג: רמון. הוד שבו ותקע כף גלות חרוב מאורייתא כפלא הרמון רקתן, ריקנין שביך כו'. ובו שליט הס"א. וז"ש רמון מצא, שד' נכנסו לפרדס ג' אכלו מקליפה כמ"ש בדף פ"א, והכל לפי ששולט הקליפה, ושכינה מתלבש בהן בגלות. אבל ר"מ רמון מצא, תוכו אכל, קליפתו זרק. ופרדס שבו נכנסו, הוא במט"ט, ששם מתלבש בגלות, עבד כמ"ש בהקדמת תיקון ז'. ושם הוא ע"ה טו"ר כנ"ל, והן אכלו מעץ הדעת. ומט"ט הוא נוריא"ל, ובשם שמתלבש בקרבו, כמ"ש כי שמי בקרבו נקרא מטטרון, שע"י מתייחדין בחול כנ"ל. ויסוד מתלבש בו, שע"כ נקרא יסוד, והוא אותיות ט"ט שבו, ח"י עלמין, ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, כמ"ש בתיקונים תי"ח.

⁶⁰ עי' סנהדרין לח ע"ב: אמר ליה זהו מטטרון ששמו כשם רבו דכתיב כי שמי בקרבו. ועי' לקמן הערה. ועי' דברי רבינו לעיל מו ע"ג ד"ה דא סלע, וד"ה דבגיניה.

⁶¹ עי' ע"ח שער מו פרק ז: דע כי מטטרון גימטריא שד"י שהוא ביסוד העליון הנקרא ח"י ואלו הם סוד ט"ט מן מטטרון ושאר אותיות הם רמון גימטריא נוריא"ל וזה סוד והחיות רצוא ושוב פי' כי החיות הם ביצירה סוד רצוא ושוב כי רצוא גימ' נוריא"ל שהוא סוד אותיות רמון של מטטרון ושוב גימטריא שד"י שהוא כל שם של מטטרון.

ארגמ"ן הוא ר"ת אוריאל רפאל גבריאל מיכאל נוריא"ל ואוריאל הוא שם נרדף למט"ט. ועי' ליקוטי הגר"א יח ע"ב: מטטרון, שתוכו הוא ט"ט, ט' דיליה וט' דיסוד דאצילות דמקנן ביה, כידוע (תיקון ז' כד ע"ב), והוא צדיק חי עלמין, והוא הטוב. ורמון הוא מבחוש, נוריא"ל, ששם אחיזת הרע באחורים דיליה.

⁶² עי' לעיל ד ע"ב, וזהר ח"א קפב ע"א, ח"ב יח ע"א.

⁶³ עי' מלואים אות.

⁶⁴ עי' ז"ח מ ע"ד: אלין שמהן גו רזי מהימנותא רזא דילהון כל אינון כינוי שמהן תליין ברזא דשמהן קדישין אלין דאיקרן חיוון טמירין מחפין על שמהן דלגאו ומעפפן באלין ואתחפין באלין קב"ה איקרי בהו ודא איהו דכתיב פשטתי את כתנתי לאתתקנא לגבה.

תרגום: אלו השמות בתוך סודות האמונה הוא הסוד שלהם, כל אותם כינוי השמות, תלויים בסוד השמות הקדושים האלו, הנקראים חיות נסתרות, מכסים על השמות שמבפנים, ומעופפים באלו ומתכסים בהם, והקב"ה נקרא באלו, וזהו שנאמר פשטתי את כתנתי, להתתקן אליה.

ועי"ש ד ע"ג: כד כרי האי מביעא בהאי נקודה ועאל בגויה כדין כל אינון שמהן עילאין וכל אינון סטרין עילאין דקאמרן כלהו עאלין בגויה בתיאבתא ברוחא שלים לעילא בתיאובתא עאלין בה ולא במלה אחרא כולא ברוחא ולא בגופא כבעלא דאשתליל מכל לבושי בשעתא דאתי לאזדוגא באיתתיה ה"נ כל אינון רתיכין דקאמרן דלעילא ותתא כלהו סחרין לה ואינון חפין עלה ובעלה אשתליל מכלהו ועל דא לא אתיין כל אינון שייפין לאתחברא בה אלא ברוח ממש וכדין כלא איהו רעותא חדא.

תרגום: כשחופר המעין הזה בנקודה הזו ונכנס לתוכו, אז כל אותם השמות העליונים, וכל אותם הצדדים העליונים שאמרנו, כולם נכנסים לתוכו בתשוקה ברוח שלמה. למעלה בתשוקה נכנסים בה ולא בדבר אחר. הכל ברוח ולא בגוף, כמו בעלה שמתפשט מכל לבושי בשעה שבא להזדווג עם אשתו, כך הם כל אותן המרכבות שאמרנו שלמעלה ומטה, כולן סובבות אותה ומכסות עליה, ובעלה מתפשט מכולם, ועל כן לא באים כל אותם האיברים להתחבר עמה אלא ברוח ממש, ואז הכל הוא רצון אחד.

⁶⁵ עי' מלואים אות.

⁶⁶ את הגן (נוסף בגר"א).

<p>לצדיק לאשקאה מניה גנתא דאיהי ה' ועל כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו וגו' (בראשית ב כד):</p>	<p>להשקות ממנו את הגן, שהוא ה' "ועל כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו וגו'".</p>
---	---

ביה ענג - דהוא ערך נהר גן (עי' לעיל יג ע"ב), שהוא ג' סעודות דשבת (זו"ח מח ע"א), שהן בעצמן אותן דרגין. וז"ש דאיהו צדיק כו', הוא הנהר, והוא כולל ו"ק, דאזיל ת"ק פרסה (זהר לך לך עו ע"ב), דרך ה"ס, כמו שמפרש והולך, ונהרא איהו ו' כו': *להשקות את הגן דא שכינתא כו' - כצ"ל: ונהרא איהו ו' כו' - והוא הדעת, בן י"ה⁶⁷, דאזיל בה"ס ונכלל בצדיק, ונקרא⁶⁸ ע"ש הצדיק, (בראשית ד א) והאדם ידע כו', וכל ענוגא הוא באותו הנהר, דכל שהנהר והזרע הולך באברים, כל האברים מתענגים, וביותר כשמגיע לצדיק, שאז יורה כחץ⁶⁹, והוא האור של צדיקים בעוה"ב דבעוה"ז נגנז, רק חוט א', בחוט של שדרה⁷⁰, לצדיק נגנז כו'⁷¹: וע"כ יעזב כו' - על הנהר הזה:

<p>וכן ברית מילה איהי כגוונא דאנו צריך לתברא קליפין דערלה ופריעה ולאעברא לון מתמן ולאנתגליא מוהא מלגו ודא אות ברית ודא עין חיים אבל ברית דאיהו בערלתיה ולא אית ביה פריעה עליה אתמר (בראשית ב יז) ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות מות בעולם הזה תמות בעולם הבא:</p>	<p>וכן ברית מילה היא כדוגמא של אגוז, צריך לשבור את קליפות הערלה והפריעה, ולהעבירם משם, ולגלות את המח מבפנים, וזו אות ברית, וזה עץ חיים. אבל הברית, שהיא בערלתו, ואין בו פריעה, עליו נאמר "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות", מות בעולם הזה, תמות בעולם הבא.</p>
---	---

– מאיר התיקון –

⁶⁷ עי' לעיל טו ע"א ועי' זהר ח"ב קטו ע"א: ז"ל בשלימות: וכען דחזרת בתיובתא ואתדבקת באילנא דחיי הא נפקת מעבד ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא ומטה דאתמסר בידך יהא עץ חיים ו' דאיהו בן י"ה ויעול (ד"א ותיעול) במ"ט אנפין דילך באורייתא ויתעבד מו"ט ויתקיים בך (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק מ"ט אנפין מ"ט אתוון דשמע ישראל וברוך שם שית תיבין דיחודא עלאה ו' עלאה תפארת שית תיבין תניינין דברוך שם ו' תניינא צדיק מ"ט באמצעיתא א וישאוהו במוט. תרגום: וכשם שחזרת בתשובה ונדבקת בעץ החיים הרי יצאת מעבד והפכת להיות בן לקדוש ברוך הוא והמטה שנמסר בידך יהיה עץ החיים ו' שהוא בן י"ה ותכנס בארבעים ותשע הפנים שלך בתורה ויעשה מוט ויתקים בך לא יתן לעולם מוט לצדיק ארבעים ותשע פנים ארבעים ותשע אותיות של שמע ישראל וברוך שם שש תבות התבות של היחוד העליון ו' עליונה תפארת שש תבות שניות של ברוך שם ו' שני צדיק מ"ט באמצע ו וישאוהו במוט בשנים.

עי' אד"ז רצ ע"א: שירותא דא אב לכלא אב לכלהו אבהו, אתחברו דא בדא, ונהירו דא בדא (חכמה אב בינה אם דכתיב כי אם לבינה תקרא (משלי ב)) כד אתחברו אולידו ואתפשטת מהימנותא באגדתא דבי רב ייבא סבא הכי תאני מהו בינה אלא כד אתחבר דא בדא, יו"ד בה"א, אתעברת ואפיקת בן, ואולידת ובג"כ בינה אקרי בן י"ה שלימותא דכלא אשתכחו, תרווייהו דמתחברן ובן בגווייהו.

תרגום: זו ההתחלה, אב לכל, אב לכל האבות, נתחברו זה בזה והאירו זה בזה (חכמה אב בינה אם שנאמר "כי אם לבינה תקרא"), וכאשר נתחברו, הולידו, ונתפשטה האמונה. בספר אגדתא של רב ייבא סבא למדנו כך: מהו בינה. אלא כשנתחברו זה בזה יו"ד בה"א, ונתעברה והוציאה בן והולידה. ולכך נקראת בינה - ב"ן י"ה, שלימות הכל. נמצא ששניהם נתחברו ובן בתוכם.

ועי' בהגר"א על ספד"צ כד ע"א ד"ה ואמר ה"א שזה השפעתה לו"ק שהוא דרך הדעת.

⁶⁸ מה נקרא, התגלות הדעת. ##

⁶⁹ עי' לעיל ל ע"א.

⁷⁰ אותו תענוג שיש בתשמיש יש בלימוד תורה, ועי' & שכאשר בטלו היצר לתאות נשים, לא היה טעם בלימוד.

⁷¹ עי' חגיגה יב ע"א: אור שברא הקדוש ברוך הוא ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו כיון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים עמד וגנזו מהן שנאמר וימנע מרשעים אורם ולמי גנזו לצדיקים לעתיד לבא שנאמר וירא אלהים את האור כי טוב ואין טוב אלא צדיק שנאמר אמרו צדיק כי טוב כיון שראה אור שגנזו לצדיקים שמח שנאמר אור צדיקים ישמח.

וכן ברית מילה כו' - קאי אלמעלה (עז ע"א), שאמר אגוז קרינן לה, קאמר כאן, כמו דשכינה נקרא אגוז, כן הצדיק, ושהוא ג"כ בד' קליפין דתהו כו', שהן ג' דערלה, וא' דפריעה כמש"ל בתיקון ל"ז (פד ע"א) ע"ש: עליה אתמר ומעץ הדעת כו' - כמ"ש בתיקון הנ"ל, דפריעה שהוא קליפה הד', היא נוגה⁷², עץ הדעת טוב ורע, ע"ש:

<p>ועוד, הלב הוא אגוז, ומי ששובר קליפתו, שהוא יצר הרע, עליו נאמר "לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה". וגסות הלב, שהוא שלם בקלותיו, ולא נשבר, עליו נאמר "תועבת יהוה כל גבה לב", והשכינה לא שורה עליו, ומצד הקליפות נקראו בני אדם "ערלי לב".</p>	<p>ועוד לבא הוא אגוז ומאן דתבר קליפה דיליה דאיהו יצר הרע עליה אתמר (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וגסות לבא דהוא שלים בקליפין דיליה ולא אתבר עליה אתמר (&) תועבת ה' כל גבה לב ושכינתא לא שריא עליה ומסטר דקליפין אתקריאו בני נשא ערלי לב:</p>
--	--

ועוד לבא כו' - שהוא ג"כ ב' קליפין דזו"נ, ערלה ופריעה, והן תאוני וכעסני⁷³ שהיא הגאווה. והן נואף ורוצח, כמ"ש בתיקון הנ"ל, וזהו לב נשבר מגאווה, ונדכה מתאוה, כמ"ש בפרשת פנחס (רמ ע"א) ואת דכא ושפל רוח להחיות כו'⁷⁴. וז"ש ומסט' דקליפין כו', שהם ערלים הנ"ל, והן אלהים אחרים, כמ"ש בריש תיקון ל"ח (&) ע"ש:

<p>ובשבת, גיהנם לא שולט בעולם, ולא הממונים שלו, לכן צוה לישראל "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת". ואם אדם מבעיר בשבת, הקדוש ברוך הוא אומר, אני הייתי מכבה את האש שלא תשרף, ואתם מבעירים אותה, אתם תשרפו בגיהנם, לכן "לא תבערו אש בכל מושבותיכם", ואפלו בגוף. ומה הוא הגיהנם בגוף, הכבד, שבו המרה, שהוא גיהנם, סם המות, סם של אל אחר, חרבו של מלאך המות, ועליו נאמר "ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות".</p>	<p>ובשבת גיהנם לא שלטא בעלמא ולא ממנן דיליה ובגין דא מני לישראל (&) לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת ואי בר נש אוקיד בשבת אמר קודשא בריך הוא אנא הויתי מכבה לנורא דלא אוקיד ואתון מוקדין ליה אתון תתוקדון בגיהנם בגין דא לא תבערו אש בכל מושבותיכם ואפילו בגופא ומאי ניהו גיהנם בגופא ככד דביה מרה דאיהו גיהנם סם המות סם דאל אחר חרבא דמלאך המות ועליה אתמר (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות:</p>
---	---

ובשבת כו' - כמש"ל⁷⁵ ובשבת מלכתא אפשטת כו': גיהנם כו' - שהן הקליפין, וכן בגופא, כמו שמפרש והולך: כבד כו' - ולמטה אמר וכן טחול, והן ב' דרגין דנואף ורוצח, ב' קליפין הנ"ל דזו"ן. ושבת אות ברית, { עז ע"ד } צריך לאפשטא ולאעברא אלין ב' קליפין, והן מרה אדומה ושחורה, וזהו לא תבערו א"ש, אדומה שחורה:

<p>וצריך שלא יעיר (לעורר) עצב וקטטה מצד הטחול, אלא שיהיה הלב שמור מכולם, שהוא שבת שמור, והמח זכור. וצריך לקבל אורחים, שהם מלאכים, הנערים של הנשמה היתרה, שהיא השכינה העליונה, ונפש יתרה שהיא השכינה התחתונה, והאורחים שיורדים עמה.</p>	<p>וצריך דלא יתער (נ"א לאתערא) עציבו וקטטה מסטרא דטחול אלא דתהא לב נטיר מכלהו דאיהו שבת שמור ומוחא זכור וצריך לקבלא אושפיוזין דאינון מלאכין עולימן דנשמה יתירה דאיהו שכינתא עלאה ונפש יתירה דאיהו שכינתא תתאה ואושפיוזין דנחתין עמה:</p>
--	--

– מאיר התיקון –

⁷² עי' ע"ח שער מט.

⁷³ עי' זר"ח עה ע"א הוב"ד במלואים אות. ועי' לעיל נד ע"ב ד"ה לבתר ונז ע"ב ד"ה איהו רביע.

⁷⁴ עי' מלואים אות.

⁷⁵ סב ע"א ד"ה לעת ערב.

דיתהא לב נטיר מכלהו דאיהו שמור כו' - דלבא ומוחא הן שמור וזכור כידוע (לקמן קא ע"ב⁷⁶), וכמ"ש בפרשת פנחס (רכד ע"א) אר"פ מסתכל הוינא שמירה בלב כו'⁷⁷, ע"ש בארוכה. ור"ל לפיכך תהא נטיר, וז"ש ושמרו כו' לדרתם, דירתם⁷⁸, הלב יהא שמור: וצריך לקבלא כו' ונפש כו' - שהן נגד ב' הנ"ל, זכור ושמור:

<p>וצריכה האשה לתקן נר בליל שבת לימין, ונחשב לה כאילו תקנה מנורה בדרום ושלחן בצפון, ועליהם נאמר (ב"ב כה ע"ב) "הרוצה להחכים ידרים הרוצה להעשיר יצפין". והן שכינה עליונה ותחתונה, השכינה העליונה מנורה לדרום צריך לתקנה, משום ששם חכמה, ולכן "הרוצה להחכים ידרים".</p>	<p>וצריך אתתא לתקנא שרגא בליל שבת לימינא ואתחשיב לה כאלו תקנה מנרתא בדרום ופתורא בצפון ועלייהו אתמר הרוצה להחכים ידרים הרוצה להעשיר יצפין ואינון שכינתא עלאה ותתאה שכינתא עלאה מנרתא לדרום צריכא לאתקנא לה בגין דתמן חכמה ובגין דא הרוצה להחכים ידרים:</p>
--	--

וצריך אתתא כו' - הן ג' תיקונין שאמרו בגמ' (שבת קיט ע"ב) מטה ונר ושולחן⁷⁹, ואמר שהן ג' דרגין כללא דכלא, מנורה ושולחן שכינה עלאה ותתאה, ומטה עמודא דאמצעייתא, והן ג' ג' ג' דרגין דסעודתא, ומפרש והולך מנרתא לדרום צריכא כו', דלית פרודא בין או"א (זהר ח"א כב ע"ב, אד"ו רצ ע"ב):

<p>ובאותו הבית שמוצאים דירה זו, מתקנת בסדור הזה, מנורה בדרום ושלחן בצפון, ומטה בין צפון לדרום, אומרים המלאכים הללו שיורדים עם השכינה, שהיא הנשמה היתרה, אין זה מקום הדיוט, של עם הארץ, אלא הן מקום של רצון בו מלפני יהו"ה.</p>	<p>ובהוא ביתא דאשכחן דירה דא מתקנא בהאי סדורא מנרתא בדרום ושלחן בצפון ומטה בין צפון לדרום אמרין אלין מלאכין דקא נחתין עם שכינתא דאיהי נשמה יתירה לית דין אתר הדיוט דעם הארץ אלהין אתר דרעוא ביה מן קדם ה':</p>
--	--

לית דין אתר כו' - תרגום של (בראשית כח יז) מה נורא המקום כו':

<p>השלחן צריך לתקנו לצפון, והשלחן היא שכינה התחתונה, שנאמר בה "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה". מה זה "זהב", זו גבורה, שנאמר בה "מצפון זהב יאתה". "ממשבצות זהב" שני עמודי אמת, מטה למערב בין צפון לדרום, לתקנה אל העמוד האמצעי, שנאמר בו "בני בכורי ישראל". ובבית שלא מתקנים התקונים הללו בליל שבת, האורחים אומרים "זו לא דירה של ישראל", שנאמר בה "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם" לדרתם נכתב חסר, מלשון דירה. וכל התקונים הללו צריך לתקן בליל שבת, שהיא ממש אות ברית מילה.</p>	<p>פתורא צריכא לתקנא לה לגבי צפון ופתורא איהי שכינתא תתאה דאתמר בה כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה (תהלים מה יד) מאי זהב דא גבורה דאתמר בה מצפון זהב יאתה (איוב לו כב) ממשבצות זהב תרי סמכי קשוט מטה למערב בין צפון לדרום לתקנא ליה לגבי עמודא דאמצעייתא דאתמר ביה (&) בני בכורי ישראל ובביתא דלאו אינון מתתקנין אלין תקונין בליל שבת אושפיזין אמרין לאו איהי דא דירה דישראל דאתמר בה (&) ושמרו בני ישראל את [ע ע"א] השבת לעשות את השבת לדורותם (שמות לא מז)</p>
--	--

- מאיר התיקון -

⁷⁶ ז"ל: לבא לשמאלא מלכות זכרונות זכור לזכור ודא מוחא לימינא.

⁷⁷ עי' מלואים אות.

⁷⁸ עי' זר"ח פו ע"ד.

⁷⁹ ז"ל: תניא, רבי יוסי בר יהודה אומר: שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם בערב שבת מבית הכנסת לביתו, אחד טוב ואחד רע. וכשבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטתו מוצעת, מלאך טוב אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך. ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו. ואם לאו, מלאך רע אומר: יהי רצון שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו.

<p>לדרתם כתיב הסר מלשון דירה וכל אליו תקוני צריכין לתקנא בליל שבת דאיהו ממש אות ברית מילה:</p>	
--	--

מטה למערב בין כו' בני כו' - דעליה אתמר (ברכות ה"ב) כל הנותן כו' בנים זכרים⁸⁰, וכמ"ש בפ' במדבר (ק"ח ע"ב):⁸¹ דאיהו ממש כו' - ובפסוק⁸² הנ"ל, ושמרו כו' לדורותם כו' ברית עולם כו' אות היא כו'⁸³, נוק' ליל שבת עטרת הברית, וז"ש אות כו':

<p>אמר רבי אלעזר וכי ברית מילה לכל בני נשא איהו שוה אמר ליה לא דברית מילה לחייביא עפרא דתקין במנא איהו מזונא להוויא דאפריש מניה הה"ד ונחש עפר לחמו (ישעיה סה כה) ודם ברית איהו מזונא דסמא"ל דאיהו רוצח דאפריש מניה ורוא דמלה (&) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים:</p>	<p>אמר רבי אלעזר, וכי ברית המילה לכל בני האדם היא שוה. אמר לו, לא, שברית מילה לרשעים, העפר שתקן בכלי, הוא מזון לנחש, שהפריד ממנו. זהו שנאמר "ונחש עפר לחמו". ודם הברית הוא המזון של סמא"ל, שהוא רוצח, שהפריד ממנו. וסוד הדבר "אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים".</p>
--	--

**א"ל לא דברית כו' - שהן ג' דרגין דבי"ע: עץ החיים, ועץ הדעת טוב ורע, וכולו רע, ועמ"ש
במ"א (יה"א ח"ב מ ע"ד)⁸⁴: איהו מזונא לחויה כו' ודם כו' - עמ"ש בתיקון ל"ז בארוכה (&): לחם כו'
מים - הן עפרא ודמא הנ"ל:**

<p>לבינוניים אתחשיב ברית מילה אעברו דדמא ובשרא כקרבנא הה"ד (שמות כ כא) וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך:</p>	<p>לבינוניים נחשב ברית המילה העברת דם ובשר כקרבן, זהו שנאמר "וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך".</p>
---	--

וזבחת כו' - וכתיב (&) ועשית עולותיך הבשר והדם כו':

<p>לצדיקים ודאי במקום המילה והפריעה, שורה יהו"ה, וזהו "ומבשרי אחזה אל"ה". ועליהם נאמר "ואמר לך בדמך חיי" לצדיקים (ונאמר "גם את בדם בריתך שלחתי אסירך מבור" שהוא גיהנם). ואמר לך בדמך חיי לצדיקא (וכתיב גם את בדם בריתך שלחתי אסירך מבור (&) דאיהו גיהנם):</p>	
---	--

**באתר כו' - כמ"ש (דברים ל"ב) מי יעלה לנו השמימה⁸⁵, וסימן (תהלים צו יא) ישמחו השמים
ותגל הארץ, י"ה בשמים, ו"ה בארץ (לקמן צח ע"ב), הוי"ה שלימה בזו"ן: ועלייהו אתמר כו' - קאי**

– מאיר התיקון –

⁸⁰ ז"ל: רבי חמא ברבי חנינא אמר רבי יצחק כל הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים
שנאמר וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים.

⁸¹ הוב"ד במלואים אות.

⁸² ובזהר פרשה { } היה כתוב ובפ'.

⁸³ ז"ל: ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. בני ובין בני ישראל
אות הוא לעלם כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש.

⁸⁴ ג' עולמות ב"ע. בריאה כלו טוב. ויצירה ע"ה טו"ר. ועשיה כלו רע. ושורשן למעלה, חו"ב שניהן
רחמים, וחו"ג, ונו"ה. שהן ג' הכללות. ג' שמות שכוללן הכל, א"א ז"א ונוק', אה"ה והשם בכתבתו
ובקריאתו. וכן באדם, ב' מוחין טוב. ב' לבבות טו"ר. ב' יצרים בטן כבד וטחול רעים. שהן כוללן
הכל, ראש בטן גויה. ג' עולמות גן עדן וגיהנם וע"ה מורכב מטוב ורע. וכן ג' חלקי אנשים. צדיקים
יצ"ט שופטן בשני הלבבות, רשעים כו', בינוניים כו'. והן מוכנים לג' עולמות הנ"ל. בג"ע רק צדיקים.

⁸⁵ ר"ת מיל"ה (לעיל ג ע"א).

תיקוני זהר עם ביאור הגר"א

אלמעלה, מזונא לחויא, להנצל מחיבוט הקבר וגיהנם, ודמא להנצל מחרבא כו', וזהו בדמיך חיי:
מבור כו' - היכל הראשון דשם⁸⁶: { עח ע"א }

– מאיר התיקון –

⁸⁶ עי' זהר ח"ב רמח ע"א.

מלואים

(א) עי' זהר ח"א נט ע"ב: מכאן אוליפנא כל מאן דנטיר האי ברית⁸⁷ דעלמא אתקיים עליה אקרי צדיק מנא לן מיוסף⁸⁸ בגין דנטר ליה לברית עלמא זכה דאקרי צדיק ועל כן ועמך כלם צדיקים⁸⁹ לעולם יירשו ארץ⁹⁰ (ישעיה ס כא) רבי אלעזר אמר אלה בכל אתר פסל את הראשונים⁹¹ תנינן וכו' מה כתיב לעילא בפרשתא דבראשית (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו' ההוא נהר⁹² דנגיד ונפיק ועייל לגנתא⁹³ ואשקי ליה משקיו דלעילא⁹⁴ ועביד ליה נייחא⁹⁵ ועביד איבין⁹⁶ ורבי זרעין⁹⁷ והוא כדין נייחא [לכלא] (דכלא) ודא⁹⁸ נייחא ליה לגנתא⁹⁹ ודא עביד נייחא ביה¹⁰⁰ [נ"א לגנתא וגנתא נייחא ביה] כמה דאת אמר כי בו שבת¹⁰¹ (בראשית ב ג) וכתוב (שם ב ג) וישבות¹⁰² ביום¹⁰³ השביעי¹⁰⁴ ודא¹⁰⁵ רזא דמלה¹⁰⁶ דא עביד תולדות ולא אחרא: תא חזי¹⁰⁷ [כגוונא דא] נח¹⁰⁸ לתתא קיימא [קדישא הוה] דוגמא דלעילא ועל דא אקרי איש האדמה¹⁰⁹ ורזא אוליפנא דהא נח¹¹⁰ אצטריך לתיבה¹¹¹ לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכולא דכתיב (בראשית ז ג) לחיות זרע מאן תיבה דא ודא ארון הברית¹¹² ונח ותיבה¹¹³ לתתא הכי הוה (כדוגמא דא לעילא) [כגוונא דלעילא] נח כתיב ביה ברית דכתיב (שם ו יח) והקימותי את בריתי אתך וגו' ועד דאתקיים ביה ברית לא עייל לתיבותא¹¹⁴ דכתיב והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה וכדין הוה תיבה ארון הברית (דא) תיבה ונח כלא כגוונא דלעילא ובגין דהאי ברית לעילא הוא עביד תולדות כגוונא דא נח [לתתא] איהו עביד תולדות ובגיני כן [ונ"א כמה דאת אמר] אלה תולדות נח

תרגום: מכאן למדנו, כל מי ששומר הברית הזו שהעולם עומד עליה, נקרא צדיק. מנין לנו, מיוסף, משום ששמר את ברית העולם זכה שנקרא צדיק. ועל כך "ועמך כולם צדיקים לעולם

– מאיר התיקון –

- 87 פי' מי שבא לידי נסיון (רח"ו).
 88 שיחיד בנסיון ישיג מדרגות רבות (רח"ו).
 89 בהצטרפות יחד נק' צדיקים אבל יחיד לא נקרא צדיק כ"א על ידי נסיון (רח"ו).
 90 ארץ העליונה שהיא הבינה (מ"מ).
 91 שכל תולדות הראשונים לא אתקיימו (יהל אור).
 92 יסוד מושך הטיפה מהמוח ונכנס במלכות (רח"ו). ונהר הוא יסוד יוצא מעדן מהבינה שנק' עדן, להשקות את הגן, היא מלכות ומשם יפרד שמשם יצאו ב"ע וחיילותיהם (מ"מ).
 93 מלכות (מ"מ).
 94 שממשיך היסוד טיפה למלכות ממוחי או"א שנכללים בו (מ"מ).
 95 כי היסוד נחת רוח למלכות (רח"ו). עי' זהר הרקיע.
 96 הנשמות להגדיל הנטיעות (רח"ו). מ"ד (רמ"ז). מלאכים (מ"מ).
 97 נשמות (מ"מ). מ"ן (רמ"ז).
 98 יסוד (רח"ו).
 99 ליסוד (רח"ו).
 100 והיסוד יש לו נחת רוח במלכות (רח"ו).
 101 במלכות שבת היסוד (רח"ו).
 102 הזכר (רח"ו).
 103 נוקבא (רח"ו).
 104 פי' השביתה היא ע"י היסוד שנק' שביעי כשנתחיל מבינה (מ"מ).
 105 ודא (דפ"ו).
 106 פי' שאין אלה פוסל שום דבר, אלא לפסול שהיסוד הוא המוליד ולא אחר (רח"ו).
 107 כח ע"ב (הערת הזוהר).
 108 פי' אחר לפרש כפל נח נח.
 109 יסוד בעל המלכות (רח"ו).
 110 היסוד (רח"ו).
 111 למלכות כי אין לו מקום אחר להשפיע רק שם (רח"ו).
 112 שארון נקרא תיבה כמ"ש (מגילה כה ע"ב) מכרו בית הכנסת לוקחים תיבה, והיא ק"ק שבה (יהל אור).
 113 נראה יותר נכון כי נח בגי' תיבה עם התיבה במ"ק ר"ל י"ג (הערת הזוהר).
 114 שנכנס לדרגא דא וז"ס הקמת ברית לעייל לתיבה, דלא עאל בה אלא כד איהו בתוקפיה [בקישוי] בסוד משכיל לאיתן [עי' ח"ב קי ע"א ושעה"כ סוכות דרוש ה'] שבהיותו איתן אז משכיל, עייל במוחא (יהל אור).

יירשו ארץ". רבי אלעזר אמר, "אלה" בכל מקום פסל את הראשונים, שנינו וכו'. מה כתוב למעלה בפרשת בראשית, "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו'". אותו הנהר ששופע ויוצא ונכנס לגן ומשקה אותו מהשקאה שלמעלה, ועושה לו נחת ועושה פירות ומגדל זרעים, הוא אז נוח לכל, וזה נוח לגן, וזה עושה מנוחה בו (לגן, והגן נוח בו), כמו שנאמר "כי בו שבת", וכתוב "וישבות ביום השביעי". וזה סוד שדבר הזה עושה תולדות ולא אחר.

בא וראה, כדוגמא זו נח למטה הברית הקדוש היה דוגמא שלמעלה, ועל זה נקרא "איש האדמה". וסוד למדנו, שהרי נח הצטרך לתיבה להתחבר עמה לקיים זרע של הכל, שכתוב "לחיות זרע". מי זו התיבה, זה (זה) ארון הברית, ונח והתיבה למטה כך הם כמו דוגמא (זו) שלמעלה. בנח כתוב ברית, שכתוב "והקימותי את בריתי אתך וגו'", ועד שהתקיים בו ברית לא נכנס לתיבה, שכתוב "והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה". ואז היתה התיבה ארון הברית. (זו) התיבה ונח, הכל כדוגמא שלמעלה. ובגלל שהברית הזאת למעלה, הוא עושה תולדות, כדוגמא זו נח (למטה) הוא עושה תולדות. לכן (כמו שנאמר) "אלה תולדות נח".

(ב) עי' זהר ח"ב קכ ע"ב: ומסטרא דתבואות¹¹⁵ ה' מיני נהמא תבירין מכלהו ואינון חטה ושעורה וכסמת ושבלת שועל ושיפון אמתיל לון לישראל הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה בה¹¹⁶ כדי יפקון מגלותא הכי יהון תבירין עד דיתבריר בר [דאיהו אוכל מתוך פסולת דהיינו קש ערב רב¹¹⁷ עד דיתבררו כבר דאתבריר מגו מוץ ותבן] (וישתמודעו ישראל בנייהו):

ועד דיתברירו מנייהו י' דאיהו מעשר¹¹⁸ [לא] שריא¹¹⁹ על ה' דאיהו נהמא דה' מינין לקיימא אומאה (שמות יז יז) כי יד על כס י"ה ובגין דא מוץ ותבן אינו מחוייב במעשר עד דיתבריר לבתר דיתבריר מתכנשין לההוא אתר דאקרי ירושלם כמה דחטה אדבתא (בתר) דאתבריר קש ותבן מכניסין לה לאוצר הכי יתכנשון ישראל דאינון בר לירושלם דאיהו בנויה על הר יהו"ה [דאתמר בה] (דכתיב) (תהלים כד ג) מי יעלה בהר יהו"ה ומי יקום במקום קדשו ובר לבב נקי כבר דאיהו עבורא כד בריר מגו פסולת בההוא זמנא נשקו בר כדבקדמיתא דאתמר ביה (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו בר תרגום בן בההוא זמנא דיהון נקיים כבר מגו קש ותבן שריא שמה עלייהו וקרא לון (שמות ד כב) בני בכורי ישראל:

תרגום: ומצד של תבואות, חמשה מיני לחם, שבורים מכולם, והם: חטה ושעורה וכוסמת ושבלת שועל ושיפון. המשיל אותם לישראל, זהו שנאמר "קדש ישראל לה' ראשית תבואתה", בה', כשיצאו מהגלות, כך יהיו שבורים, עד שיתבררו אוכל מתוך הפסולת. היינו קש, ערב רב, עד שיתבררו כמו פָּר שִׁנְבָר מִתּוֹךְ מוֹץ וְתַבָּן.

– מאיר התיקון –

¹¹⁵ שאמר לעיל, עבורא דאינון ישראל (יהל אור).
¹¹⁶ רמז לה' מיני תבואות, והן ה', כנסת ישראל בגלותא (יהל אור).
¹¹⁷ עי' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד). ז"ל השעה"פ: מרע"ה, הוא בחי' הדעת עצמו דז"א, אשר ממנו יצאו טיפי השחתת הזרע של אדה"ר, שהם בחי' כל בני ישראל, שבאותו הדור דגלות מצרים כנזכר, ונמצאו כי כל ישראל, וגם כל הערב רב שיצאו ממצרים, כלם ענפים וניצוצות טיפי הזרע, שיצאו מן הדעת עצמו העליון, והם ענפיו של מרע"ה. אלא שישראל היו נתקנים. והערב רב, לא היו נשמות נתקנים עדיין כפי הראוי להם כנזכר וכו' והנה אותם הענפים שלו, של השחתת הזרע, נתגלגלו בכל אותם הגלגולים הנז"ל, עד שבאו למצרים, ונתגלגלו שם כנזכר. והנה זמן גלות מצרים. משנכנסו לה בני ישראל, היו רד"ו שנים. ובק"ל שנים הראשונים, התחילו הענפים להתגלגל בבני ישראל ובערב רב כנזכר, והיו נצרפים ומתלבנים ומתבררים הטוב מן הרע, ולא נגמר ברורם, עד תשלום ק"ל שנים ההם, כדוגמת ק"ל שנים שפירש אדם והולידם כנזכר. ואחר שנשלם גלגולם וביורום, אז נולד מרע"ה, כדודע כי משה היה בן פ' שנה בצאתם ממצרים והנה ק"ל ושמונים, הם רד"ו, כי לא יכול משה שהוא הדעת עצמו הטוב לבא, עד שיתבררו ניצוצותיו הטוב מן הרע, ולכן כשנשלם ביורום, נולד הוא וכו' וז"ס, ותרא אותו כי טוב הוא, ר"ל, כי כל האחרים, היו טפות רע דהשחתת הזרע. אבל זה לבדו היה מן הטוב, שלא היה מהשחתת הזרע. ודע, כי כמו שטיפות השחתת הזרע ענפיו של הבל, שהיו כלולות מטו"ר, נתבררו, והטוב שבהם ניתן אל בני ישראל, שנולדו באותם ק"ל שנים, ולכן נקראו דור דעה.

¹¹⁸ ר"ל חכמה כמש"ל, שאז ומלאה הארץ דעה (יהל אור).

¹¹⁹ דאין התבואה חייב במעשר עד שימרח, וז"ש ובג"ד מוץ (יהל אור).

ועד שיתבררו מהם י', שהיא מעשר, לא שורה על ה', שהוא לחם של חמשה מינים, לקיים את השבועה "כי יד על כס י"ה", ולכן מוץ ותבן אינו מחויב במעשר, עד שיתברר. אחר שיתברר, מתכנסים לאותו מקום שנקרא ירושלים, כמו החיטה, שאחר שנברר קש ותבן, מכניסים אותה לאוצר. כך יתכנסו ישראל, שהם בר, לירושלים שהיא בנויה על הר ה', שנאמר בה "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו נקי כפים ובר לבב". נקי כמו בר, שהיא תבואה כשנבררת מתוך פסולת, באותו הזמן, נשקו בר כבתחלה, שנאמר בו "ישקני מנשיקות פיהו". בר תרגום בן, באותו זמן שיהיו נקיים, כמו בר מתוך קש ותבן, שורה שמו עליהם, וקורא להם "בני בכורי ישראל".

(ג) עי' זהר ח"א ל ע"ב: וירא אלהים את האור כי טוב (בראשית א ד) תנן כל חלמא דקיימא בקיימא דכי טוב שלמא הוא לעילא ותתא חמי אתוון כפום ארחוי¹²⁰ כל חד וחד חמא ט' טב ליה טב לחלמיה דהא אורייתא פתח ביה כי טוב נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא ט' טב [טוב הוא טב נהיר] (הוא נהיר) באשלמותא ט' תשיעאה¹²¹ דכלא את¹²² דאתנהיר מעלאה ראשיתא¹²³ ואתכליל ביה ואתעביד בסתימו דנקודה רזא דיי דהיא נקודא חדא ו' מחיליה נפיק ביה¹²⁴ אתעביד שמים¹²⁵ כד אסתיים¹²⁶ בנקודא חד ואתגניז¹²⁷ גו אתנהרא ב' מניה נפקו עלאה ותתאה¹²⁸ עלאה טמירא¹²⁹ תתאה אתגלייא¹³⁰ ברזא דתריין¹³¹ וקיימא בחילא דלעילא¹³² ודא הוא טו"ב¹³³ אלין תלת (אתוון טו"ב) אתכלילו לבתר לצדיקא דעלמא דכליל כלא¹³⁴ לעילא ותתא כמה דאת אמר (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב בגין דנהירו עלאה כלילא ביה¹³⁵ דכתיב (תהלים קמה ט) טוב יהו"ה לכל ורחמיו על כל מעשיו לכל¹³⁶ כתיב דא סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא¹³⁷ עלאה על כלא עד כאן סתמא דמלין¹³⁸.

תרגום: "וירא אלהים את האור כי טוב". שנינו כל חלום שעומד בקיום של "כי טוב", שלום הוא למעלה ולמטה. ראה אותיות כפי דרכו כל אחד ואחד. ראה ט' טוב לו, טוב לחלומי, שהרי התורה פתחה בו "כי טוב", ומאיר מסוף העולם לסוף העולם, ט' טוב, טוב הוא, טוב אור בשלמות. ט' תשיעי של הכל, אות שמאיר מעליון ראשית ונכלל בו ונעשה בסתימה של נקודה, סוד של י' שהיא נקודה אחת. ו' מכחו יצא, בו נעשו שמים. כשנסתיים בנקודה אחת ונגנז פנימה, האירה ב' ממנה יצאו עליון ותחתון. עליון טמיר, התחתון גלוי, בסוד של שנים, ועומד בכח שלמעלה. וזהו "טוב", שלש האותיות הללו טו"ב נכללו אחר כך לצדיק העולם שכולל הכל, למעלה ולמטה, כמו שנאמר "אמרו צדיק כי טוב". בגלל שאור עליון כלול בו, שכתוב "טוב ה' לכל ורחמיו על כל

– מאיר התיקון –

- ¹²⁰ פי' שצריך שיראה תיבת טוב ביושר, ט' ואח"כ ב', לאפוקי אם רואה האותיות להפך (מ"מ).
¹²¹ פי' יסוד שהוא תשיעי לכתר (מ"מ).
¹²² יש מי שכתב שהט"ת רומזת גם בחכמה תשיעית ממטה למעלה ומקבלת מהכתר כו' ומאמר זה מורה כן וקראה ראשיתא דאתכליל ביה (ד"א).
¹²³ בינה א"נ אבא (מ"מ).
¹²⁴ פי' ז"א שהוא ו' של שם מחיליה דאבא נפיק (מ"מ).
¹²⁵ פי' ביו"ד הנז' שהוא אבא, אתעביד שמים (מ"מ).
¹²⁶ פי' כד אסתיים ז"א, שנגמר תיקונו מכח אבא שנק' נקודה כנודע, ונגנז תוך המלכות בסוד הזווג אז אתנהרא ב' שהיא המלכות (מ"מ).
¹²⁷ מאז אינו מאיר אלא רק את דופני העטרה, ועי' ע"ח הארת המוחין פרק ט' ובבהגר"א על ספד"צ יב ע"ב ד"ה והן זו"נ (כללים ח"א נז ע"א), ואילו עיקר האור נשאר ביסוד (כללים ח"א פא ע"א).
¹²⁸ פי' מאבא עילאה ותתאה פי' תריין ההי"ן (מ"מ).
¹²⁹ אמא (מ"מ).
¹³⁰ מלכות (מ"מ).
¹³¹ הם ת"ת ויסוד שרמוזים בט"ו דתיבת טו"ב (מ"מ).
¹³² בינה (מ"מ).
¹³³ ב' דטוב הוא מלכות ט"ו הם ת"ת ויסוד, וז"ש תתאה אתגלייא ברזא דתריין, ודא הוא טוב (מ"מ).
¹³⁴ פי' שייסוד עולה בסוד הדעת ונמצא דאיהו לעילא ואיהו לתתא בסוד האי משכיל [נדצ"ל משכיל לאיתן זהר ח"ב קי] (מ"מ).
¹³⁵ חסד, כי טיפת חסד בגו היסוד (מ"מ).
¹³⁶ יסוד נקרא כל (מ"מ).
¹³⁷ הוא חסד דאיהו יומא דכלל כולהו יומי, והוא עליון על כולם, כמ"ש עילאה על כולא, ב' ביתא דעלמא פי' מלכות (מ"מ).
¹³⁸ חסר ועיין בסוף הספר סי' כ"ז (הערת הזוהר).

מעשיו". "לכל" כתוב, זה סתם הדבר בשביל להאיר יום אחד שמאיר לכל עליון על הכל. עד כאן סתם הדברים.

(ד) עי' זהר ח"ב מב ע"ב: הכי עלת העלות עביד עשר ספירות וקרא לכתר¹³⁹ מקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף¹⁴⁰ ולית ליה דמות וצורה ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא כלל ובגין דא אמרו וביהו במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אלו תחקור:

תרגום: כך עילת העלות עשה עשר ספירות, וקרא לכתר מקור, ובו אין סוף לנביעת אורו, ולכן קרא לעצמו אין סוף, ואין לו דמות וצורה ושם, אין כלי לתפוס אותו לדעת בו ידיעה כלל, ולכן אמרו בו "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור".

(ה) עי' זהר ח"ב קלח ע"א: נשמת כל חי הא חברייא אתערו ביה מלין דקשוט¹⁴¹ אבל אית לן לאדכרא¹⁴² האי נשמתא דפרחא¹⁴³ מההוא חי העולמים ובגין דאיהי דיליה¹⁴⁴ דמניה נפקן כל ברכאן [דשריין] (ושריין) ביה והוא אשקי ומברך לתתא האי נשמתא דנפקא מניה אית לה רשו לברכא להאי אתר¹⁴⁵:

ועל דא פרחין נשמתין מההוא חי במעלי שבתא אינון נשמתין¹⁴⁶ דאינון [ברכאן נ"א פרחין] ופרחאן (ברכאן) ממש מברכין להאי אתר דאק' שם מתתא וההוא אתר דנפקי מניה מברך ליה לעילא והאי שם מקבלא ברכאן מתתא ומעילא ואתכלילת מכל סטריין:

ביומי דחול איהי מקבלא ברכאן משאר נשמתין דקא מברכין לה מתתא ביומא דשבת איהי מקבלא ברכאן מאינון נשמתין עלאין דקא מברכאן לה בארבעין וחמש תיבין כחושבן מ"ה¹⁴⁷ וס"א וברזא דחמשין תיבין כחושבן מ"ו כמה דאוקימנא¹⁴⁸ ברזא מ"ה וברזא מ"י דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה אנשמת כל חי¹⁴⁹ מ"ה (על דא) מן¹⁵⁰ ואילו פינו מלא שירה עד ומלפנים סלקא תושבחתא אחרא (עד) חמשין תיבין ואף על גב דלא קיימא תמן מלה בחושבנא¹⁵¹ (עד) סלקא חושבנא רזא מ"י ומתמן ולהלאה סלקא תושבחתא אחרא לחשבון (מ"ה) מאה תיבין תשלומא¹⁵² דכלא¹⁵³ וחד רתיכא¹⁵⁴ על מה דשריא דאיהו תשלומא וס"א ההוא שלימא עלאה:

– מאיר התיקון –

¹³⁹ עי' מלואים אות.

¹⁴⁰ ר"ל אפילו מה שאנו קוראין לו א"ס ג"ז מסט' דכתר, רק לפי שאין מדה גבוה מן הכתר, לפיכך אנו מייחסין לו א"ס, כמ"ש שדרך הכתובים להמשיל במדת הגבורה אריה שאג וכו' (יהל אור). פנחס רנח סע"א, ועי' תיקונים סוף תיקון כב (לש"ו).

¹⁴¹ רה ע"ב (הערת הזהר), וכן עי' תיקר"ז מט ע"א ובהגר"א שם.

¹⁴² בתפלתינו ביום שבת (אור יקר).

¹⁴³ שאין עיקרה אלא מבינה, אמנם בהיותה שם עד בואה ליסוד נעלמת במשך הטיפה תוך הגוף, ובבואה לפי האמה, יורה כחץ. כן הנשמה פרחא מהיסוד למלכות, שנעתקת בחינת זכר אל בחינת נקבה, והוא נקרא חי העולמים, משום דעביד תולדות. א"כ הנשמה שהוא הולידה והצמיחה, אנו קוראים אותו חי (אור יקר).

¹⁴⁴ כבר פי' בספר הפרדס יחס אשר לנשמה עם ההשפעה בשער נשמה ובשער הכוונה, ודרך כלל לא יוכל להמשיך רק כפי אחיזתו, ולזה מפני יחס אשר לנשמה ביסוד ומיסוד באה למלכות, יש כח להשפיע מהיסוד הברכות שיש בו ג' סגולות, המחייבות ענין זה: הא', דאיהי דיליה, הנשמה. הב', דמיני נפקן, שטבע הברכות לצאת, והקרוב אל הדבר קלה, שבסיבות יספיקהו. הג', והוא "אשקי ומברך" למקום שהנשמה רוצה להשפיע (אור יקר).

¹⁴⁵ פי' למלכות (מ"מ).

¹⁴⁶ פי' נשמות יתרות (מ"מ).

¹⁴⁷ מנשמת כל חי עד והאחרונים (נוסף במ"מ ודפ"ו).

¹⁴⁸ הקדמה ב ע"א (הערת הזהר).

¹⁴⁹ (ס"א עד האחרונים) נוסף בדפ"ו.

¹⁵⁰ ומן (דפ"ו).

¹⁵¹ פי' כי כל החשבונות בסיהרא אינון (מ"מ).

¹⁵² תשלומין (דפ"ו).

¹⁵³ פי' מלכות (מ"מ).

¹⁵⁴ פי' ארגמן שהם כסא דידה, ואע"פ שכבר עשינו רמז למלכות, במ"ה תיבין הראשונים, מ"מ חוזרים ועושים תיקון פעם אחרת, שהם סוד המאה תיבין, א"נ י"ל "תשלומא דכולא" הוא ז"א, שכל ספי' כלולה מעשר הם מאה, ו"חד רתיכא" היא מלכות (מ"מ).

תרגום: "נשמת כל חי", הרי החברים התעוררו בו דברי אמת, אבל יש לנו להזכיר הנשמה הזו שפורחת מאותו חי העולמים, ומשום שהיא שלו, שממנו יוצאות כל הברכות ששורות בו, והוא משקה ומברך למטה הנשמה הזו שיוצאת ממנו, יש רשות לברך את המקום הזה.

ולכן פורחות הנשמות מאותו חי בערב שבת, אותן הנשמות שפורחות ממש מברכות מקום זה שנקרא שם מלמטה, ואותו מקום שיוצאות ממנו מברך אותו למעלה, ושם זה מקבל ברכות מלמטה ומלמעלה, ונכללת מכל הצדדים.

בימי החול היא מקבלת ברכות משאר הנשמות שמברכות אותה מלמטה. ביום השבת היא מקבלת ברכות מאותן נשמות עליונות שמברכות אותה בארבעים וחמש תיבות כחשבון מ"ה (ובסוד של חמישים תיבות כחשבון מ"י), כמו שבארנו בסוד מ"ה ובסוד מ"י, זה העולם העליון וזה העולם התחתון. נשמת כל חי, מ"ה. ומן "ואלו פיננו מלא שירה" עד "ומלפנים", עולה שבח אחר, חמישים תיבות. ואף על גב שלא עומד הדבר בחשבון, עולה החשבון סוד מ"י, ומשם והלאה עולה השבח האחר לחשבון מאה תבות, תשלומים של הכל, ומרכבה אחת על מה ששורה שהוא תשלום (אותו שלימות עליון).

(ו) ע"י זהר ח"ב מג ע"א: ¹⁵⁵ וכל פטר חמור תפדה בשה וגו' (שמות יג יג) ¹⁵⁶ פקודא דא לפדות פטר חמור ולערוף פטר חמור אם לא יפדה ליה הדא הוא דכתיב ואם לא תפדה וערפתו ורזא דא יצר הרע יכול לאחזרא בתיובתא (ולבתר יצר הטוב) ולבתר לאחזרא יצר הטוב ¹⁵⁷ כמה דאוקמוה אם זכה עזר אם לא זכה כנגדו בגין דאינון דיוקנא חד ודשה וחד דחמורו (בשה וחד בחמור) ואי זכה לאחזרא ¹⁵⁸ בתיובתא אף על גב דאיהו חמור עם הארץ תפדה מן גלותא כשה ¹⁵⁹ דאיהו (ירמיה נ יז) שה פזורה ישראל ואי לא הדר בתיובתא וערפתו שוי ליה עם קשה קדל דעתידין לאתמחאה מן ספר חיים דעלייהו ¹⁶⁰ אתמר (שמות לב לג) מי אשר חטא לי אמחנו מספרי:

תרגום: "וכל פטר חמור תפדה בשה וגו'", מצוה זו לפדות פטר חמור ולערוף פטר חמור. אם לא יפדה אותו, זהו שנאמר "ואם לא תפדה וערפתו". וסוד זה יצר הרע, שיכול לחזור בתשובה, ואחר כך יחזר יצר טוב. כמו שבארוה, אם זכה עזר אם לא זכה כנגדו. משום שהם דמות, אחד של שה ואחד של חמור. ואם זכה לחזור בתשובה, אף על גב שהוא חמור, עם הארץ, תפדה מן הגלות בשה, שהוא "שה פזורה ישראל". ואם לא חזר בתשובה, "וערפתו". שם אותו לעם קשה עורף, שעתידים להמחות מספר החיים, שעליהם נאמר "מי אשר חטא לי אמחנו מספרי".

(ז) ע"י זהר ח"ב קכז ע"ב: ועל דא דא איהו אפרסמון ¹⁶¹ ודא הוא אפריון ובאתר תרין אתון ס"מ קיימא י' (אפרסמון ב) רזא דברית ¹⁶² אברזא דברית (ס"א רזא דברית דאתגניז בגויה) דאיהו

– מאיר התיקון –

¹⁵⁵ ויקרא ב ע"א (הערת הזהר).

¹⁵⁶ (פקודא להביא קרבן וכו') (נוסף בדפ"ו).

¹⁵⁷ ר"ל שיהיה גם הוא יצר טוב, כמ"ש (ברכות נד ע"א) בכל לבבך בב' יצריך וזהו פדיון פטר חמור ואם לא יכול לאחזרא ליה וערפתו יתמחי החמור הע"ה עם היצר הרע (יהל אור).

¹⁵⁸ הוא רזא אחרא על פדיון פטר חמור ועריפתו (יהל אור)

¹⁵⁹ בשה (דפ"ו). ר"ל שיפדה בכלל ישראל ואם לאו שאינו בכללם ואינו יכול לפדותו בכללם אז וערפתו בכלל החמורים שהן הערב רב כמש"ו שנקראו חמורים אשר בשר חמורים בשרם (יהל אור).

¹⁶⁰ שהם עשו את העגל כידוע וכ"ז הכל א' אם אינו עושה תשובה אז נשאר חמור בסט' דיצר הרע אז וערפתו עם החמורים ואם זכה בתשובה ולעשות החמור יצר הרע לשה יצר טוב ופודה אותו בשה יצר טוב כן אפדה את החמור ע"ה בכלל השה ישראל כנ"ל. וכלל המצוה הזו בע"ה לפור אותו מיצר הרע אבל מצוה הראשונה בכור בהמה טהורה לסלקא בדרגא דאדם הוא בע"ה להיות אדון על יצר הרע לקדשו מסט' דשור ולסלקא אבל פדיון בכור אדם הוא בת"ת והן ג' משמרות כנ"ל [ר"ל ראשונה חמור פ"ח, שניה כלבים כלב גימ' בהמה, שלישית תינוק בכור אדם – מצאתי נאמר על הגליון] (יהל אור).

¹⁶¹ האפריון צריך ס' מן האפרסמון לכן הם שויים בשמותם, ואין חילוק ביניהם אלא במה שנמשך ואמר ובאתר תרין אתון וכו', שה"ס בינה ותבונה כאמור, קיימא י' וכו', ה"ס יסוד הנוק' שהוא הוא עצם האפריון, וכל יסוד נוק' נקרא נקודה, וכמו כן של הזכר נקרא כן כמ"ש באוצרות חיים בדרוש תלת נקודין הנזכרים בפרשת תצוה דף קפד ע"ב (רמ"ז).

¹⁶² רזא הוא יסוד, וברית הוא הוא יסוד, ולפי שישוד הזכר נכנס בשל הנק' לכן אמר ברזא דברית. אי נמי ברזא דברית ירמוז למה שידוע שישוד דאבא מברייח מן הקצה אל הקצה, למעלה מאיר באמא דהיינו ו"ד כאמור ס' מ', ולמטה מאיר בברתא שהיא נקודה אחת לבד, ולכן י' פעמים א' הוא י'

זמין לנטלא כלא¹⁶³ רזא דאינון מאה ברכאן¹⁶⁴ שתין וארבעין¹⁶⁵ שתין לקבל שית סטרין דנפקי מאת ס'¹⁶⁶ [נ"א מגו מ'] ארבעין לקבל¹⁶⁷ ארבע סטרי עלמא וכלא (א) שלימו למאה¹⁶⁸ ואת יו"ד איהו אשלים¹⁶⁹ לרזא דמאה כגוונא דלעילא ועל דא דא אפרסמון ודא אפריון¹⁷⁰:
 תרגום: ועל כך זהו אפרסמון, וזהו אפריון, ובמקום שתי אותיות ס"מ, עומדת י' סוד הברית (סוד הברית שנגנז בתוכו) שהוא עתיד לקחת הכל. סוד של אותן מאה ברכות, ששים וארבעים, ששים כנגד ששה צדדים שיוצאים מהאות ס', וארבעים כנגד ארבעת צדדי העולם, והכל משלימים למאה. ואת יו"ד משלימה לסוד של מאה כדוגמא שלמעלה, ולכן זה אפרסמון וזה אפריון.

(ח) עי' זהר (ח"ג רלז ע"א): וכדין דין דינא ועביד דינא דין דינא דכל בוועל ארמית קנאין פוגעין בו ועביד דינא דכתיב (במדבר כה ח) וידקור את שניהם וכו' דכד חמא ההוא חמה חמא ליה דהוה נחית על רישיהון דישראל:

מאי חמא חמא מ' את דא דהוה טאס ברקיעא ודא הוא סימנא דמלאך המות דבעיא לאתבנאה באת וא"ו ואת ת' מה עבד פנחס וכו' נטיל ההוא את מ' וחטף ליה וחבר ליה בהדיה כיון דחמא מ"ה דפנחס חטף ליה לההוא מ' בהדיה מיד תב לאחורא וכו':
 בתוכם מאי בתוכם בגין דהוה אזל ועאל בגו כמה אכלוסין כמה רברכן ומסר גרמיה למותא בינייהו אבל בתוכם בתוך מ' בתוך מ' הוה ההוא קנאה דקני:
 מ"ט מ' בגין דאיהי סימנא דמות איהי סימנא דמ' מלקיות איהי סימנא דד' מיתות ב"ד ומתמן סליק ונחית נחית לסליק סליק למ' ונחית לד' נחית מד' אינון ד' רוחין דמתפרשן מגו דכר ונוקבא ממסאבותא ובגינייהו ד' מיתות ב"ד ומתמן סלקין למ' והיינו מ' סימנא ומאנין דמלאך המות ודא נטיל פנחס וקם בתוך מ' וע"ד ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי:

– מאיר התיקון –

דאפריון, ואחר היותה בסוד פרצוף עשר ספירות אז מאיר בו י', וי' פעמים י' הם ק', וז"ש ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, שאז הבת כאימא בעלת עשר (רמ"ז).
¹⁶³ דייקא זמין והוא מבואר במה שאמרנו שסוד הס' נקרא לעתיד לבוא, וז"ש זמין מעותד לנטלא כולא, כלומר שהסדר ההווה הוא לקבל הארת התבונה שהיא אות מ' אבל לעתיד היא מזומנת לקבל הכל גם הס' (רמ"ז).
¹⁶⁴ הסוד הוא שבעת רצון אז בינה ותבונה נעשות פרצוף אחד, ואיתא בספר הכוונות שיסוד אבא נקרא ברוך ושל אמא נקרא ברכה, וגם בסוד י'חוד ב'רכה ק'דושה, הברכה היא בבינה, ובהיותה פרצוף אחד בזמנה אז כל המאה אורות שנקראים מאה ברכות הן מתקבצות ביסוד שלה הכולל, וז"ש רזא דאינון מאה ברכאן. האמנם צריך לדעת כי בהעשות בינה ותבונה פרצוף אחד אז התבונה עולה ומלבשת את הבינה עד החזה שלה ונשארו ו' מדות שלה העליונות מגולות והן סוד הס', והד' תחתונות שלה הן מוחין לתבונה. ולכן מפרש בכאן הברכות בשתי בחינות ס' ומ' (רמ"ז). עי' קכז ע"א והערה שם בשם הלש"ו. ועי' כללים ח"ב סד ע"ד סוף סעיף ה' וע"ש סעיף ו'.
¹⁶⁵ הנה כבר ידעת כי יש בינה ותבונה והבינה היא ו"ק העליונים של הפרצוף הכולל בינה ותבונה שהם חב"ד חג"ת וכל אחד כלול מ' הרי ס' ותבונה היא ד' תתאין מ' וזהו מ"ס דאפרסמון. והנה לפעמים יש בז"א מוחין דתבונה לבד ולפעמים מוחין שניהם דבינה ותבונה ביחד וז"ש ק' שתין בסוד הבינה וארבעין בסוד התבונה שהם ד' ספ' תחתונות של הפרצוף הנז' (זהר הרקיע).
¹⁶⁶ אמר דנפיק, מפני שנמשכים מאות הס' עד יסודה (רמ"ז).
¹⁶⁷ היא המלכות שהיא כנגד תנה"י דבינה שהם ד' סטרין, וגם ד' מוחותיה הם ד' סטרין, ולפי שאלו של תבונה נעשים מוחין לזעיר לכן אמר ד' סטרי עלמא הוא הזעיר הנקרא עולם כנודע (רמ"ז).
¹⁶⁸ פ' ששתיהן נעשות אחד בינה ותבונה, ולכן בא הבנין שלם במאה (רמ"ז).
¹⁶⁹ פ' שהאורות האלה מאירות בזעיר ונמשכות עד יסודו, ובהכנסו בנקודת ציון מתרבות י' פעמים י' ונעשות מאה. וז"ש איהו אשלים, ר"ל הוא בעצמו משלים מיניה וביה (רמ"ז).
¹⁷⁰ ירצה בזה תבין ההפרש שיש בין אפרסמון ובין אפריון. ועתה אפרש מ"ש לעיל שהאפריון אין לו סמך עד דאסתמך מגו היכלא עלאה, שכשאין בזעיר כי אם המ' לבד אז נקראו נופלים המ' וזו"ן, שגם באורות התבונה יש אחיזה לחיצונים שהרי היא יורדת עד החזה ומשם יש אחיזה לחיצונים וכל שכן בזו"ן, אבל בעת רצון מתעלים שלשתם למעלה נכללים זה עם זה, ואז הבינה שהיא הס' סומכתם ואין שום אחיזה לחיצונים בשום אחד מהם, וז"ס סמ"ך הס' בינה והמ' תבונה והד' זו"ן. וגם בזה נבין מה שאמרנו רז"ל שדוד לא רצה להזכיר פסוק דנ' באשרי, אבל הזעיר סמיכתם בפסוק (תהלים קמה, יד) סומך ה' לכל הנופלים. והענין שבמה שלא הפסיק באות נ' אלא שייחד בפסוק המ' והס' זה לזה היינו היא סמיכת הנופלים. גם נפרש מה שאמרנו רז"ל מ' וס' שבולחות בנס היו עומדים. ויובן בהקדים מ"ש הרב זלה"ה שלוחות הראשונות היו מבינה עליונה, שהנה אז נתייחדו ודאי בינה ותבונה והוא זמן ההצלחה השלימה שאז הוא זמן הנסים, כי דרך הטבע הוא מבחינת תבונה שסודה שם אלקי"ם גי' הטב"ע (רמ"ז).

תרגום: ואז דן דין ועשה דין, דן דין שכל בועל ארמית קנאים פוגעים בו, ועשה דין, שכתוב "וידקור את שניהם" וכו', שכאשר ראה אותו חמה, ראה אותו שהיה יורד על ראשיהם של ישראל. מה ראה, ראה מ', אות זו שהיתה טסה ברקיע, וזהו סימן של מלאך המות שרוצה להבנות באות וא"ו ואות ת'. מה עשה פנחס, שהיה מתלבש ביצחק, אז נטל אותו את מ' וחטף אותו, וחבר אותה עמו, כיון שראה מלאך המות שפנחס חטף לו אותו מ' עמו, מיד "שב לאחוריו" וכו'.

"בתוכם", מהו "בתוכם", משום שהיה הולך ונכנס בתוך כמה המונים וכמה שרים, ומסר עצמו למיתה ביניהם, אבל בתוכם, בתוך מ', בתוך מ' היה אותה קנאה שקנא.

מה טעם מ', משום שהיא סימן של מות, היא סימן של מ' מלקיות, היא סימן של ד' מיתות בית דין, ומשם עלה וירד, וירד ועלה. עלה למ' וירד לד', ירד מד' שהם ד' רוחות שנפרדות מתוך זכר ונקבה מהטומאה, ובגללן ד' מיתות בית דין, ומשם עולים למ', כלומר מ' סימן וכלים של מלאך המות, וזה לקח פנחס, ועמד בתוך מ', ועל זה [נאמר] "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי".

(ט) ע"י זהר ח"ב טו ע"א: תא חזי תריסר טורי אפרסמונא¹⁷¹ ודכיאו עאל ההוא דלביש חושנא ואפודא¹⁷² ובעא מן קודשא בריך הוא למיחס על עלמא ועד האידנא תלי איהו אי הכי אמאי חלש דעתיה דרבי אליעזר משום בני נשא דלא ידעין בהאי:

אמר רבי אליעזר תמני סרי טורי אפרסמונא¹⁷³ ודכיאו עלאין עאלין נשמתהון דצדיקיא¹⁷⁴ וארבעין ותשעה ריחין סלקין¹⁷⁵ בכל יומא עד ההוא אתר דאתקרי עדן¹⁷⁶ די לקבל דא אתיהיבת אורייתא במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור¹⁷⁷ מ"ט אתון בשמהן דשבטין מ"ט יומין לקבלא

– מאיר התיקון –

¹⁷¹ הם י"ב אורות דדיקנא (רח"ו).

¹⁷² הוא ז"א שיש בו חושן ואפוד לאה ורחל ועלה להתפלל על הגשמים (רח"ו), ע"י לקמן רלא ע"א (לש"ו). כהן גדול הוא סוד ז"א המלוּבש בחושן ואפוד שהם לאה ורחל, ונקרא ז"א כה"ג בעת שמתפשטים בו המוחין דאבא, שהוא המוחין דגדלות שני, אשר על ידם הוא היחוד העיקרי דפ"ב דהז"ן וכנ"ל, ונקרא אז ז"א כה"ג, והוא ע"י המוחין דמצד אבא, כי עיקר כה"ג הוא אבא, שהוא הנכנס לפני ולפנים לפני א"ס ית"ש, ובו משתמש א"ס ית"ש בכל גילוייו אשר באצילות כולו. וכמ"ש הרב בשער השמות (בסופו) כי אי אפשר להתלבש אור הא"ס בשום אחד מ' ספי' אם לא ע"י שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, וזה סוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), וכן כתב עוד בשער סדר אבי"ע (פרק ב) ובכ"מ, ולכן נקרא החכמה שהוא אבא בשם כה"ג, והוא המלוּבש בחושן ואפוד, שהם ז"ן, וכמ"ש בפר' פקודי (רלא ע"א) ע"ש בהגהות מהרח"ו (דע"ה ח"ב קג ע"ד), כן עד"ז הנה נקרא ג"כ ספי' החסד בשם כהנא רבא להו"ק וכו' (שם קד ע"א).

¹⁷³ דע כי הטיפה היורדת מן הדעת עד היסוד עוברת דרך חוט השדרה, ולכן נקרא ח"י עולמים היסוד, וח"י חוליות הללו נקרא חי טורי אפרסמונא דכיאו כי הם אורות היורדים מאו"א הנקרא אפרסמונא דכיאו (זהר הרקיע). הם סוד העלאת מ"ן ביסוד הבינה שנקרא חי העולמות והם י"ח טורי אפרסמונא שהם החסדים הבאים מן הבינה הנקרא אפרסמון (רח"ו).

¹⁷⁴ זה מדבר ביחוד ק"ש שע"י התעוררות הצדיקים הם מעלין מ"ן (זהר הרקיע).

¹⁷⁵ הנה ע"י מסירת נפשות הצדיקים עולים ז"א ונוק' שהם ז' ספירות, ז"א ר"ק, והמלכות א', וכל א' כלול מז' הרי מ"ט רוחין שעולין למ"ן. או יאמר שהוא על התבונה שבתוך הז"א שהוא נ' שערי בינה, ועד הוד אתפשטת שהם ה' ספירות כל א' כלול מ' הרי נ'. ואמר מ"ט כי שער ה' הוא סוד הכתר שהוא דבוק לעולם באימא לעשות זווג או"א בכל יומא כי בכל יומא קורין ק"ש (זהר הרקיע).
¹⁷⁶ הנה או"א עילאין נק' עדן ואמר עד ההוא אתר דאיתקרי עדן שהיא אמא עלאה ולא בתוך אבא וכנגד המ"ט אלו הנזכר שהם מ"ט שערים יש מ"ט אותיות בפ' שמע ישראל ובשכמל"ו (זהר הרקיע).
חכמה (רח"ו).

¹⁷⁷ פי' אורייתא הוא יש"ס ומתלבש בתבונה שאמרנו והם מ"ט פנים פי' אורייתא הוא חכמה ומתלבש בתבונה הנזכר והם פנים דתבונה ר"ל מ"ט פנים של תורה לכן אמר מ"ט אתון בשמהן דשבטא וכו' שהשבטים הם י"ב בגו י"ב פרקין שהם בזרועות וברגלים של הת"ת והשבטים הם נ' אותיות הם מן הבינה והם מתפשטים בתוך השבטים כנודע שנה"י דתבונה מתפשטים בזו"ג בסוד כונן שמים בתבונה, ולכן הם מ"ט ימים מיציאת מצרים עד קבלת התורה (זהר הרקיע).

אורייתא מ"ט יומין קדישין¹⁷⁸ עלאין ויתבין קיימין למיטל רשותא¹⁷⁹ בכל יומא מאבנין זהירין¹⁸⁰ דגליפאן בההוא חושנא¹⁸¹:

תרגום: בא וראה, בשנים עשר הרי אפרסמון טהור נכנס אותו שלובש חושן ואפוד, ובקש מהקדוש ברוך הוא לחוס על העולם. ועד עכשיו הוא תלוי. אם כן למה חלשה דעתו של רבי אליעזר, משום בני אדם שלא יודעים בזה.

אמר רבי אליעזר, [ב]שמונה עשר הרי אפרסמון טהור עליונים, נכנסים נשמות הצדיקים, וארבעים ותשעה ריחות עולים בכל יום, עד אותו מקום שנקרא עדן. שכנגד זה נתנה תורה במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור. וארבעים ותשעה אותיות בשמות השבטים, ארבעים ותשעה ימים כנגד התורה. מ"ט ימים קדושים עליונים (יושבים) עומדים ליטול רשות בכל יום מאבנים זוהרות שחקוקות באותו החושן.

עי' יהל אור ח"א א' ע"א שכתב שמתוך הח"י י"ג הם של חסדים וה' הם של גבורות { }.

(י) עי' זהר ח"ג רכ ע"ב: קם ההוא מולא ובמש בעינוי דר' אבא¹⁸² נפל על אנפוי מגו דחילו עד דהוה נפל על אנפוי נפל קרא בפומיה דכתיב (שיה"ש ז ה) עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים ואלין עיינין דיל(י)ה פרפראות [לגו] (ל)חכמה עלאה¹⁸³ דאתמשכא מלעילא ומגו חשבון ותקופין ועבורין אתמליין ואתעבידו בריכות דנפקן מימין לכל סטריין (אינון עיינין) עד דאתפקדן לכל חושבן ועבורין דסיהרא בלבד (ס"א דלבר¹⁸⁴) וככבין ומזלי למעבד חשבון ודא איהו על שער בת רבים דא איהי סיהרא [דלבר] (לבד):

תרגום: קם אותו הצל והכה בעינוי של רבי אבא, נפל על פניו מתוך פחד, עד שהיה נופל על פניו נפל פסוק בפיו, שכתוב "עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים", ואלו העינים שלה פרפראות לתוך חכמה עליונה, שנמשכה מלמעלה, ומתוך חשבון ותקופות ועבורים מתמלאים ונעשו בריכות, שיצאו מימיו לכל הצדדים (אותן עינים), עד שנפקדו לכל חשבון ועבורי הלבנה בלבד (שבחוץ), וכוכבים ומזלות לעשות חשבון, וזהו "על שער בת רבים" זוהי הלבנה שבחוץ.

– מאיר התיקון –

¹⁷⁸ פי' שזאת התבונה נעשית כלי ומושב למוחין של ז"א, והיא מתלבשת בתוך הז"א, כדי שירדו משם מוחין (זהר הרקיע). הם מ"ט גבורות דמלכות, כי נודע שה' חסדים הם מ"ט, לפי שז' חסדים הם, וכל א' כלול מכל הז', וכן מ"ט גבורות הם כמ"ש הרב בדרוש העומר, ומלכות בניינה מהגבורות וז"ש מ"ט יומין (מ"מ).

¹⁷⁹ ז"ל האר"י בדרוש השופר, וא"ת הא כתיב תרדמה על האדם וישן ולא על הנוק' וכשמסתלקים המוחין מז"א גם נה"י דז"א שהם מוחין דמלכות מסתלקים אם כן גם היא ישינה והתשובה כי אז מאיר דל"ת של קשר של תפלין שהיא לאה בסוד מוחין עכ"ל (מ"מ).

¹⁸⁰ הם המוחין וידוע שהם ז"ב ה' חסדים וה' גבורות וחז"ב (זהר הרקיע).
¹⁸¹ פי' הז"א נקרא חשן, ואפוד הוא המלכות (זהר הרקיע). שר"ל מ"ט של המלכות מקבלים מן המוחין שחקוקים בלאה שנק' חושנא, א"נ יש לפ' מ"ט יומין הם ז' היכלות דבריאה שכל א' כלול מהז' הם מ"ט והם מקבלים ממוחין דלאה לפי שהבריאה מכונה של אימא ולאה היא בחי' אימא כנודע (מ"מ).

¹⁸² פי' לרמוז לו שהחשבון בעיני המלכות כדמפרש (מ"מ).

¹⁸³ ור"ל שעיני המ' יש בהם הארת אבא ומכח חשבון ועבור שאנו עושים נעשים ברכות מים ומשפיעים לבי"ע (מ"מ).

¹⁸⁴ והיינו לבנה שבעו"הז (מ"מ).

(יא) עי' זהר ח"ב כז ע"ב: אמר רבי אלעזר בסטרא ימינא עלאה¹⁸⁵ נפקין תליסר מבועין עלאין נהריין¹⁸⁶ עמיקין אלין סלקין¹⁸⁷ ואלין נחתין עייל כל חד בחבריה חד אפיק¹⁸⁸ רישיה ואעיל ליה בתרין גופין¹⁸⁹ חד גופא דנהרא¹⁹⁰ נטיל מימין לעילא אפריש¹⁹¹ לתתא אלף יאורין נפקין לארבע סטריין¹⁹²:

תרגום: אמר רבי אלעזר בצד ימין העליון, יוצאים שלשה עשר מעיינות עליונים נהרות עמוקים. אלה עולים ואלה יורדים, כל אחד נכנס בחבירו. אחד מוציא ראשו ומכניס אותו בשני גופים. גוף אחד המאיר נוטל מימין למעלה, מפריד למטה אלף יאורים יוצאים לארבעה צדדים.

(יב) עי' זהר ח"ב כז ע"א: רבי חייא ורבי יוסי הוו שכיחי יומא חד קמיה דרבי שמעון פתח רבי שמעון ואמר (איוב יט כט) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון שדיין¹⁹³ כתיב גורו לכם מפני חרב מאן חרב¹⁹⁴ דא (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נקם ברית¹⁹⁵ דהא האי חרב קאים לאסתכלא מאן דמשקר בברית דכל מאן דמשקר בברית נוקמא¹⁹⁶ דנקמין מניה האי חרב הוא הדא הוא דכתיב (איוב יט כט) כי חמה עונות חרב¹⁹⁷ מאי טעמא בגין דמאן דמשקר בברית פריש תיאובתא¹⁹⁸ ולא ונטיל מאן דנטילו (נטיר מאן דנטיר) ולא יהיב לאתריה דהא לא אתער לגבי אתריה¹⁹⁹ וכל מאן דנטיר ליה להאי ברית²⁰⁰ איהו וגריסו (גרס) לאתערא [ל]האי ברית לאתריה²⁰¹ ואתברכאן עלאין ותתאין:

– מאיר התיקון –

¹⁸⁵ הוא אור הראשון בכתר עליון ונק' חסד עליון אור דאור ואח"כ נמשך בחו"ב דרך נקודה בסוד י' אור זהו היאורין, והן י"ג גליפין גילופי דגליפין בחיזו דחויא אריך כו' (בספד"צ פ"ק) ולקמן (פ' בא) אמר ט' שהן ט' למטה דסמכין עלוי רגלין וכאן י"ג (יהל אור).

¹⁸⁶ נגד אור י' יאור ונתחלקו בחו"ב ה' אור הב"ל ה' ל"ב אלקים דה' נקדוין חושבן אלקים (ה"פ א') [ה"פ] י' מאמרות נ' שערי בינה ויאמר (אמר המסדר – נ"ל שהוא אותיות אור"ר י"ם, שהם ה' אור וה"פ י' נ' שערי בינה) (יהל אור).

¹⁸⁷ עיילין ונכללין באור (יהל אור).

¹⁸⁸ הוא התפשטות חסד עליון בוצד"ק (יהל אור).

¹⁸⁹ חו"ב (יהל אור).

¹⁹⁰ הוא נהר היוצא מעדן דעת והוא הרקיע המבדיל בין וכו' (יהל אור).

¹⁹¹ ובי' אלף אכסדראין, ואלף יאורין כידוע והוא אלף רבתי חמשה ואלף אשריך ישראל (יהל אור).

¹⁹² כמ"ש בפרשת אחרי מות (עט ע"א) ביעא דקושטא כו' אתבקע לד' סטרין והן ד' בתי דתפלין, וי"ג ואלף הן סוד חו"ג וגבורות הן בדעת וע' באד"ר קלה ע"א וימלוך באדום רזא חדא כו' תאנא כו' אלף אלפין כו' ושם קלו ע"א, ותאנא בתלת כו' מחללא תליתאה (יהל אור).

¹⁹³ מלכות (רח"ו).

¹⁹⁴ דאי חרב ממש לא יכון לגור מפניה אלא מהמכה בה, שהיא דומם ולא תוכל להתנועע (רמ"ז).

¹⁹⁵ היא מדת המלכות בקבלה גבורות מלמעלה לעשות דין, וה"ס אחורי או"א (רמ"ז).

¹⁹⁶ ויחי רמ ע"ב (הערת הזהר).

¹⁹⁷ הוא פסוק בלתי הבנה. חדא שהיל"ל כי העוונות הם חמת חרב. ועוד שבודאי אם מתעוררת החרב לדון הוא מפני העוון ולא היה צריך ליתן טעם, כי חמה עוונות חרב וכו', ויותר יכון לומר גורו לכם מחמת עוונות חרב. אבל הענין הוא שהלא ד' קליפות הן: עוון משחית אף וחמה, כנגד ד' אותיות, וכנגד ד' מיתות בית דין, וידוע ממשנת ארבע מיתות שלרשב"י מיתת סיף היא הרביעית, וחמ"ה כנגדה, וגם שם של ב"ן הוא סוד חרב פפיות כמ"ש בכוונת ק"ש שעל המטה. ודע שחמה ה"ס לילית שהיא חרבו של ס"מ, באופן שכאשר המלכות הקדושה מלאה רוגז פוקדת ע"י חמה, וזש"ה גורו לכם מפני חרב. שהרי חמה מתעוררת להעניש כשיש עוונות הראויים לדין חרב. והטעם לכיוון עונש זה הוא מפני שהפוגם בברית מחסיר השפע מהמלכות ולוקטתו שכנגדה, והיינו שפע חיצוני ופגום, וזה כשיש זכות בישראל, אז כל המדות חושקות להשפיע והיסוד מקבל מכולם, שלכן נקרא כל ומשפיע לכלתו, אבל כשיש פגם בברית פריש תיאובתא, מפריש ומבדיל התאוה של המשפיעים. ולא נטיל, הוא יסוד שנוטל את הכל (רמ"ז).

¹⁹⁸ תאות המלכות (רח"ו).

¹⁹⁹ מפני שחסרה התעוררות שלה שאין לה מ"ן להעלות אליו ואינה מתקשטת כנגדו, ולכן השפע הוא מועט ומהגבורות הקשות ומושפעות לחוץ (רמ"ז).

²⁰⁰ יסוד (רח"ו). דהיינו המקדש מחשבותיו שבזה הברית נשמר, בודאי לא יבואהו רע הקרי וכל

שכן שאר עריות (רמ"ז).

²⁰¹ מלכות (רח"ו).

מאן אתער האי ברית לאתריה כד אשתכחו זכאין בעלמא מנא לן מהכא דכתיב וגם הקימותי את בריתי אתם²⁰² לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם מאי מגוריהם כמה דאת אמר גורו לכם מפני חרב בגין דאיהו אתר דאשרי מגור בעלמא²⁰³ ועל דא גורו לכם מפני חרב:

תרגום: רבי חייא ורבי יוסי היו מצויים יום אחד לפני רבי שמעון. פתח רבי שמעון ואמר "גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעון שדון" כתוב "שדין". "גורו לכם מפני חרב", איזו חרב זו "חרב נוקמת נקם ברית", שהרי חרב זו עומדת להסתכל [על] מי שמשקר בברית, שכל מי שמשקר בברית, הנקמה שנוקמים ממנו, הוא החרב הזו. זהו שנאמר "כי חמה עונות חרב", למה, משום שמי שמשקר בברית, מפריד את התשוקה, ולא נוטל מי שנוטל, ולא נותן למקומו. שהרי לא התעורר אל מקומו. וכל מי ששומר את הברית הזו, הוא גורם להתעוררות של ברית זו למקומה, ומתברכים עליונים ותחתונים.

מי מעורר ברית זו למקומה, כשנמצאים צדיקים בעולם. מנין לנו. מכאן, שנאמר "וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם". מה זה "מגוריהם". כמו שנאמר "גורו לכם מפני חרב", משום שהוא מקום שמטיל מגור בעולם, ועל זה "גורו לכם מפני חרב".

(יג) עי' זהר חדש (ע ע"א): יפה נוף²⁰⁴ (תהלים מח &) דא נופא דאילא דחיי²⁰⁵ דנפיק מאת ו' ולבתר אתכליל באת²⁰⁶ כיון דאריק²⁰⁷ כל אינון ברכאן בחבורא חדא²⁰⁸ אתכליל באת י' והוי כולא נקודה חדא²⁰⁹ ודא איהו משוש כל הארץ לבתר דאתכליל בההוא נקודה כלא איהו הר ציון כלא נקודה חדא איהו.

– מאיר התיקון –

²⁰² פי' בסבתם (רח"ו).

²⁰³ כי כל עצמה גבורות וכשחסר מי שימתיק אותן נעשות חזקות, וכד"א (דברים ט, ג) כי ה' אלקיך וגו' אש אוכלה הוא וגו' (רמ"ז).

²⁰⁴ קרא דפתח ביה (אור יקר).

²⁰⁵ היינו יסוד, שאילנא דחיי ת"ת ונופו יסוד, והוא מתפשט ממנו עוקץ וא"ו דהיינו משך וא"ו זעירא (אור יקר).

²⁰⁶ שהם סוד נקודת ציון, שהיסוד נקרא ציון והמלכות נקרא ציון, ועניינו שבחינה המיוחדת במלכות מהמון בחינותיה לכניסת היסוד בה הוא זוגם יחד, והוא סוד רח"ם שבו כניסת האמה, והיינו סוד י' אות ברית ודאי נקודת ציון ודאי והכל ענין אחד (אור יקר).

²⁰⁷ בעוד שהוא מלא ברכות כאומרו וברכות לראש צדיק והמלכות צמאה למימיו לא ישתוו ולא יאוחדו כראוי, אמנם "כיון דאריק", שכבר ארץ שבעה מים, היא מליאה האור הזרוע ויגבר בה האור העליון עד שלילה כיום יאיר כחשכה כאורה כולם שוים ואז אחדותם באמתות (אור יקר).

²⁰⁸ שכל ח"י ברכות שבו נמצאים בה והם שוים נקראת היא הח"ה כמוהו, וזהו שאמר "ברכאן בחבורא חדא", דהיינו ח"י אז היא נכללת באת י' (אור יקר).

²⁰⁹ י' שבברית וי"ד שבה "נקודה חדא" ואז באותה בחינה "איהו משוש" ששה ברכות מימין וששה משמאל וששה מאמצע ח"י, משוש ששיות הרבה המשמחים "כל" יסוד, עם "הארץ" מלכות, וייחודם יחד אח"כ הוא נקודת ציון וזהו שאמר "הר ציון" והם שלשה בחינות זו אחר זו האחד יפה נוף דהיינו יסוד נמשך מהת"ת, ואח"כ נכנס למלכות ומריק בו ברכות והיינו "משוש כל הארץ", וזו שנית, אח"כ "הר ציון", דהיינו השתוות המלכות ליסוד והיותם כלולים יחד בנקודה אחת וזהו שאמר "לבתר דאתכליל בההוא נקודה כולא איהו הר ציון" נקודה אחת (אור יקר).

אע"ג דאיהי²¹⁰ זעירא ולא אתחזיאת בה פשיטו אחרא²¹¹ וחווירו לאתכללא בה אחרנין²¹² קרית מלך רב איהי²¹³ והוא מלך רב עילאה ושליטא²¹⁴ בכל אוכלסין²¹⁵ דיליה כולהון עאלין גו האי נקודה דאיהי²¹⁶.
 ודא איהי עיר²¹⁷ קטנה ואנשים בה מעט²¹⁸ (קהלת ט &) דלית בה חווירו דאתר אחרא לאתכללא ולאעלא אחרנין בגווה ובא אליה מלך גדול דא את ל' דאיהי מגדלא דפרח באוירא דכיא²¹⁹ דאתפס בגין דאית אוירא אחרא דלא אתפס כלל ולא ידיע.

– מאיר התיקון –

²¹⁰ ירکتני צפון לא מפרש משום דאינון תרי ירכי קשוט שהם תרי ביעי דדכורא שהם מתחממין מחם הגבורה שהוא הצפון להריק הברכות וזה פשוט לא הוצרך לבאר, אלא ענין המתייחס לפסוק אל תראוני, "ואיהי אעג"ב דאיהי זעירא", היינו אומרו שחורה אני (אור יקר).
²¹¹ כלומר מדרך המדות להיות בה בית קבול יבשתי בחינות, בית קבולה עלתה שהיא למעלה ממנה ובית קיבולה העלולים ממנה. וזו היא "קרית מלך רב", יש לה בית קיבול העליונות "ואין לה פשיטו אחרא וחווירו", דהיינו בית קיבול (אור יקר).
²¹² והיינו התחתונים, ובחינתה לקבל העליונות אינו מועט אלא היא קרית מקבלת מלך רב, וירצה מלך רב הבינה ותנאי המלך שיש לו עם שאין המלך בלא עם, וכאשר יאמר מלך רב ירצה על גודל עמו וזהו שאמר "עילאה ושליטא" (אור יקר).
²¹³ היינו אומרו ונאווה, שאינה קטנה אלא בערך התחתונים שאין להם מקום להכלל בה, וזה אינו מפני מיעוטה באמתות אלא מפני העלמה (אור יקר).
²¹⁴ אם העיר ההיא לא יכנס בה כי אם המלך מה לנו עם המלך רב אם לא, אלא ודאי שהכוונה שההוא מלך רב עילאה ושליטא, שמלת רב מדת איכות וכמות (אור יקר).
²¹⁵ שהם המדות הנאצלות ממנה (אור יקר).
²¹⁶ דהיינו בינה בסוד אורה המרובה דהיא "עילאה", שהיא נקשרת בעליונות (אור יקר). דיש בה בחינה לכל העשר ספירות כדפירשנו ואין מיעוטה אלא בבחינת התחתונים שאינם נכללים בה כדפירשנו (אור יקר).
²¹⁷ מלכות כענין קרית "קטנה" שבה סוד כל ענין הקטנות, או יהיה כענין שחורה נקודה זעירא (אור יקר).
²¹⁸ מפני שהיא ראוי שיהיו נכללים בה כל עליונים מצד מעלה ותחתונים מצד מטה, ואינם נכללים בה אלא מעט מצד מעלה ולא מצד מטה, ועם היותה מלך רב בערך שאין בה מצד מטה הם מעט, וזהו שאמר "דלית חווירו" וכו', ובא אליה מלך גדול כענין מלך רב שפירשנו, האחד היא מצד החכמה והיינו סוד ה' בחכמה יסד ארץ [מ]מש היא יי, נקודה והשנית מצד הבינה והיינו סוד ויבן ה' אלה"ים את הצלע והיינו ה', וכבר הארכתי בספ"ר בשער המציאות ולזה אמר שהי' נקודה לבד דהיינו עיר קטנה ואנשים בה מעט בא אליה מלך גדול דהיינו ה' אלה"ים, ובחינת הבינה להיותה מלך גדול הוא את ל' שהיא גדולה וגבוהה שבכל האותיות, ודע שסוד או"ר היינו סוד או"ר י' ירצה נקודה בהיכליה (ב)חכמה י' בתוך היכלה שהיא הבינה שבה סוד(ם) חמשה פעמים אור, ובהכנס י' בתוך אור יעשה או"ר ייחוד יחד, והיינו סוד יה"י י"ה י' אור אויר וכמו שהאריכו בתיקונים, והנה לאויר זה שתי בחינות האחד או"ר או"ר י' שאינו נתפס דהיינו בחינתם בתוך הכתר ומרומותם בלתי נתפס, ושם סוד מגדל הפורח באויר הוא ענין בגולגלתא עילאה דעתיקא דעתיקין, ועל בחינה זו לא נאמר ובא אליה מלך גדול שאינה נכנסת באות ונקודה מרוב גבהותו ודקותו, ולא נאמר עליה ויבן ה' אלה"ים את הצלע, אלא הוא סוד אויר הנתפס דהיינו סוד חכמה ובינה ממש במקומם והוא אויר י' אור הנתפס מפני שמהם האצילות, ועל זוגם נאמר ה' אלה"ים והיינו "אות ל' מגדל דפרח כאוירא דכיא" (אור יקר).
²¹⁹ מטהרתו מהדין [ותגבורת] [לתגבורת] הרחמים בזווגם, ועוד שאין אחיזה למערערים שם כלל ועיקר, וענין ל' ירצה ראשה י' והיינו חכמה, והתפשטותה הוא אלה"ים בינה, והיינו מלך גדול מצד גדולת החכמה וכן מלך רב, ולכך היא מתרוממת על כל האותיות לרמוז רמזן זה בה דהיינו מקורי האותיות כולם כמו שנתבאר שכולם הם נמצאות מחכמה ובינה (אור יקר).

האי אע"ג דאת דא מלך גדול על כל אתון עייל בגווה ואיהי את זעירא שחורה²²⁰ דלית בה חוורו דאתר אחרא כניש ליה בגוה²²¹ וכלל ליה²²² וסבב אותה²²³ באת חד²²⁴ דאיהי ט' ט' ל' הות ובההוא סיבובא דקא מסבב סחור סחור אתעביד בעגולא ט'.

תרגום: "יפה נוף" זהו הנוף של עץ החיים שיוצא מן האות ו' ואחר כך נכלל באות י' כיון שמריק את כל אותן הברכות בחבור אחד נכלל באות י' והכל נהיה נקדה אחת וזהו ממוש כל הארץ אחר שנכלל באותה הנקדה הכל הוא הר ציון הכל נקדה אחת היא אף על גב שהיא קטנה ולא נראית בה התפשטות אחרת ולבן לכלל בה אחרים היא קרית מלך רב ואותו המלך רב עליון ושולט בכל אוכלוסיו כלם נכנסים לתוך הנקדה הזו שהיא י' זוהי "עיר קטנה ואנשים בה מעט", שאין בה הלבן של מקום אחר להכלל ולהכניס אחרים לתוכה ובא אליה מלך גדול זו האות ל' שהיא מגדל שפורח באויר טהור שנתפס משום שיש אויר אחר שאינו נתפס כלל ולא ידוע

זה אף על גב שהאות הזו מלך גדול על כל האותיות נכנס בתוכה והיא אות קטנה שחורה שאין בה לבן של מקום אחר כונס אותו בתוכה וכולל אותו וסבב אותה עם אות אחת שהיא ט' ט' היתה ל' ובאותו הסבוב שסובב סביב סביב נעשתה בעגול ט'

(יד) עי' זהר ח"א לו ע"א? : אמר רבי יוסי הא [ד]תנינן דפקיד ליה קב"ה על ע"ז דכתיב (שם) ויצו יהו"ה [על ברכת השם] אלהיים על הדינין על האדם על שפיכת דמים לאמר על גלוי עריות וכי כמה אנשי הווי בעלמא דאיהו אצטריך דא אלא ודאי כלא על האי אילנא הווי בגין דביה אחיזין כל אלין פקודין דכל מאן דנטיל ליה בלחודי²²⁵ עביד פרישו ונטיל ליה באוכלוסין דלתתא דאחיזין ביה ונטיל ע"ז ושפיכות דמים וגלוי עריות²²⁶.

– מאיר התיקון –

²²⁰ בערך התחתונים (אור יקר).

²²¹ רוחניות הבינה (אור יקר).

²²² ואחר שהיא פנימה לה מתפשטת המלכות בחינותיה מכחה, וזהו סוד ויבן ה' אלהים את הצלע נקודת המרכז המתפשט לכל הכדור (אור יקר).

²²³ אין הכוונה שהבינה ממש מבחוץ יסבב אותה, מפני שהמלך הגדול יכנס ממש אליה, ובה בית קיבול להתמצם האצילות העליון בתוכה וזהו שאמר "עייל בגווה", וזהו שאמר ובא אליה מלך גדול (אור יקר).

²²⁴ ירצה שהבינה מתפשטת בחייליה דהיינו על ידי סוד וא"ו שהיא ת"ת יכנס לה על ידי היסוד התשיעית דהיינו ט', והענין הוא שבחינת הבינה ל' מורה על בחינה עליונה, ובבואה אל הבינה על ידי היסוד שהוא סוד אור גנוז לצדיקים יסוד נאחז בבנינה דהיינו לעתיד לבא על ידי הת"ת שהוא ג"כ אור גנוז מתפשט המלכות בהיות אור בחינת אצילותה מתפשטת בסוד ה' בניין הצלע להוליד התחתונים נוטלת משם צורת ט' שהיא צורת היסוד, ונעשת אכסדרא לקבל כל הנמצאים בה, ועל ידי מציאות זה הוכנה להולידם למטה, ולזה יש לה מציאות לכולם בה באותה בחינה שהם מושרשים בה ונשרשים בה כל הנמצאים לצורך אפי' החצונים, והיינו סוד מצודים גדולים דקאמר שנתן בהתפשטותה מיני ייסורים לייסר העובר והנוגע בכבודה, וזהו שאמר "לאתפשטא ולמלקט וכו'", והיינו דמסיק "בכמה קנסין וכו'", ונודע שכל אחד מארבע מיתות תלויים בארבעה קליפות, וכן כל העונשים הם כחות הדין ושריהם, ותחת ידם מחבלים מקבלים ממנו כדי רשעתו יבא בעל חוב ויקבל חובו שכר עבירה עבירה, והכל לכבודה שלא יקלו בכבודה כאמרו ושמרתם את השבת דהיינו נקודה בגו חייליה, כי קד"ש ודאי מצד החכמה, ונאמר מחלליה מות יומת ירצה העושים מקומה חלל שמש(ת)לקין אותה ממקום הראוי לה, והיינו קנסא יתירא דקנים על נקודה דא שהפוגם בה עונשו יותר גדול מפני שפוגם במקום גבוה, ולכך משתנים עונשי התורה מהם למיתה מהם למלקות מהם כרת מהם לא זה ולא זה אלא אסור לאו לבד, והטעם כפי ענין הפגם, והפוגם פנימה בנקודה זו קנסו קנס גדול מהפוגמים בשאר בחינותיה (אור יקר).

²²⁵ שמפריד ובהיותה נפרדת ח"ו הרי עבודה זרה, שאינו ממנו רברבין מתדבקין לה, והוא שם אומנותו בהם, ועובד זולת קונו. וכן שפיכות דמים, כי בהתגבר הדין בה הנה יגרום החוטא להרוג מי שלא נתחייב מיתה במשפט, בסוד ויש נספה בלא משפט, שפירשו בזוהר, והיינו על ידי סמאל משנתן רשות למשחית לחבל אינו מבחין וכו' (אור יקר).

²²⁶ כי בהיותו מפריד גורם זוהמת הנחש שבה על חוה (אור יקר). אדה"ר נתגלגל בג' אבות, ולכן נקראים אבות, על שם האב הראשון שהוא אדה"ר. ונתבאר בספר התיקונים, בתיקון ס"ט וע', כי נפשו של אדם נתגלגלה באברהם. ורוחו ביצחק. ונשמתו ביעקב. גם נתבאר בר"מ בפרשת קדושים [בהר קיא ע"ב], כי אברהם תקן עון ע"ז. ויצחק תקן עון ש"ד. ויעקב, תקן עון ג"ע (שער הפסוקים - פרשת ויגש).

ע"ז באינון רב רבי ממנן שפיכות דמים בהאי אילנא תליין דאיהו בסטר גבורה וסמאל אתפקד על דא גלוי עריות אשה היא ונתתא אקרי ואסיר לזמנא לאנתתא בלחודהא אלא עם בעלה דלא יהא חשיד בגלוי עריות ועל דא בכלהו אתפקד בהאי אילנא כיון דאכל מניה בכלהו עבר דהא כלא אחיד ביה.

תרגום: אמר רבי יוסי, הרי שנינו שצוה אותו הקדוש ברוך הוא על עבודה זרה, שכתוב "ויצו". "ה'" על ברכת השם. "אלהים" על הדינים. "על האדם" על שפיכות דמים. "לאמר" על גלוי עריות. וכי כמה אנשים היו בעולם שהוא צריך זה. אלא ודאי הכל על האילן הזה היה, משום שבו אחוזים כל המצוות הללו, שכל מי שלוקח אותו לבד, עושה פירוד, ולוקח אותו באוכלוסים שלמטה שאחוזים בו, ולקח עבודה זרה ושפיכות דמים וגלוי עריות.

עבודה זרה באותם שרים ממונים. שפיכות דמים תלויים באילן הזה, שהוא בצד גבורה, וסמאל ממונה על זה. גלוי עריות אשה היא, ואשה נקראת, ואסור לזמן את האשה בלבדה אלא עם בעלה, שלא יהיה חשוד בגלוי עריות. ועל זה בכלום הצטוו באילן הזה, כיון שאכל ממנו עבר בכלום, שהרי הכל אחוז בו.

(טו) ע"י זהר ח"ג קפח ע"ב: א"ר אלעזר אע"ג דהוה לן למשמע²²⁷ הכא אית לן למימר ולדרכא קשתא אמר ההוא ינוקא הא מגנא לקבל גירא אמר רבי אלעזר ודאי חטה הכי קרינן לה אבל חמינן בשבטים כלהו דלית בהו ח"ט ובה אית ח"ט וקרינן חטה:

אמר ההוא ינוקא ודאי הכי הוא דהא ח"ט שריא סמיך לה בהו בשבטין לא הוו אתוון אלן דקא אתו מסטרא דקדושה דלעילא אבל לגבה שריא²²⁸ ואי בעית לאפקא חרבא ותימא אמאי נקטת אתוון אלן ההיא ברתא אלא אי תנדע חובא דאדם הראשון דאמרו ח"ט הוה תנדע הא ואילנא דא כד נצח כלא סטרא דטוב נקיט לכל סטרא אחרא וכפייא ליה:

חברייא קדמאי פרישו מלה דא ושרו לה מרחיק חטה סתם²²⁹ אתו בתראי ואמרו חטה ממש אתא ישעיה ופריש לה דכתיב (ישעיה נד יד) וממחתה כי לא תקרב אליך וע"כ נקודה באמצעיתא²³⁰ דלא יהא חטאה דאלו נקודה לא הוי חטאה להוי וחלופא בין ט' לת' תבירו לסטרא אחרא ברירו (ס"א דילה) דמלה:

אתון חברייא דלא שמשותן לר' שמעיה חסידא אמרין דבחמשת זיני דנן לא אית חולקא לסטר אחרא ולא הוי הכי דהא כל מה דאתבלי בארעא לסטר אחרא אית ביה חולקא ומאן חולקא אית ליה מוץ תדפנו רוח דכתיב (תהלים א ד) לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח²³¹ ודא הוא רוחא

– מאיר התיקון –

²²⁷ דע כי חטה ושעורה שניהם במלכות וכמ"ש ארץ חטה ושעורה כו' והענין הוא כי אין דבר בכל הנבראים שלא נברא באלו הכ"ב אותיות כנודע מס' יצירה והנה הכ"ב אותיות שבמלכות אשר מהם נוצרה ונאצלה הם הנקראים חטה בגמטריא כ"ב (שער המצו' במצות שתי הלחם) והחמשה אותיות דמנצפ"ך הכפולות אשר בה הם הנקראים שעורה לפי שאותיות מנצפ"ך הם כפולות כנודע והם בגמטריא עם עשר הכללים תק"ע והעשר אותיות שהם עשר הגבורות עצמן הרי תק"ף כמנין שעורה והנה אלו החמש גבורות דמנצפ"ך הם העושים פרצו' המלכות ולכך אלו מקדימות לבא בעולם. כמ"ש בגין דשערה קדמא לשאר נהמא בעלמא כו' כי על ידי החמשה גבורות האלו נתחלת בנין פרצוף המלכות ותיקונה ועל ידם נגמר פרצופה כנודע. וגם זהו סוד מ"ש בפ' אמור דצ"ר ע"א בר"מ כי מנחת שעורים שמקריבין בפסח הוא כדוגמת מנחת הסוטה שהיתה של שעורים כו' ומסטרא אחרא אשת זנונים כד ארץ בה ערקת כו' והטעם הוא כי להיות השעורה בחינת ה"ג המכלים את הכל ערקת (שער מאמרי רשב"י).

²²⁸ כשושנה בין החוחים (רח"ו).

²²⁹ לשון חטא (רח"ו).

²³⁰ פ"י יש דגש באמצע ט' של חטה דאל"כ היו חוטפים החי"ת בקריאה והיה נשמע כמו חטאה אבל כשיש דגש ר"ל כמו חטטה ולא חטה כן שמעתי ממורי זלה"ה (רח"ו), ולפ"ז אתי שפיר שקדמאי שאמרו שחטה סתם הוא לשון חטא שעדיין לא נפרדה הקליפה. ובתראי שאמרו חטה ממש בדגש רמזו לנו שנפרדה הקליפה ונשברה, וזהו שפי' ישעיה וממחתה וכו' שנשברה ס"א וז"ש בסמוך חבירו לס"א ברירו דילה ר"ל שנשברה הקליפה, והקדושה נשארה לבדה: בח"י דף ח' וז"ל וכמ"ש בזוהר בפ' בלק כי מוץ ותבן הם ב' קליפ' ולכן מלת חטה בה אותיות ח"ט שהם מורים על הס"א הנדבקות בה' שבסופה כי מפני כן לא היו ב' אותיות אלו בשבטים לפי שהיו שבטי יה. וכשמפריד מוץ ותבן שהם ב' קליפות, מן החטה שהיא הקדושה בזה גורם פירוד לס"טא שהם ז"ן מוץ ותבן הנדבקים בחטה, ובדף ט' כתב וז"ל הזוהר משפטים דף ק"ך ע"ב אומרו כי צריך לברר את החטים מכל פסולת ועד דיתברר לא שרייא יו"ד על ה' ואינו מתקיים כי ידו תל כס יה, ר"ל מ"ד בניסן צריך שיהיה הכנה לחיבור שם י"ה וזה ימצא ע"י הבירור (מ"מ).

²³¹ כל העון והרע הנה הוא יתבטל מכל וכל, ועל זה הוא כל עיקר האש של גיהנם, לשרוף ולכלה את הרע וכל הטומאה והזוהמא כולה, וכן יתבטל האדם בליעל כולו וכן כל תולדותיו. [ע' תיקונים

דקדושה וכתוב (שם קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו וגו' בגין דרוח קדשא מפזר ליה בכל סטרינ דעלמא דלא ישתכח דא בנוקבא:

דכורא מאי הוא תבן ומוץ ותבן כחדא אזלין ועל דא פטור ממעשר דלית בהו חולקא בקדושה ה' דגן בנקיו (דדגן) בלא תבן ומוץ ח"ט דכר ונוקבא מוץ ותבן ה בנקיו דדגן וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו ואילנא דחטא ביה אדם הראשון חטה הוה דכלא איהו ברזא ובמלה דחטה²³² (ס"א בקודשא ה' נקיו דדגן בלא תבן ומוץ וע"ד שלימו דאילנא חטה איהו וכלא איהו ברזא דחטה) תווה ר"א ותווה חברייא א"ר אלעזר ודאי הכי הוא:

תרגום: אמר רבי אלעזר, אף על גב שהיה לנו לשמוע, כאן יש לנו לומר, ולדרך קשת אמר אותו תינוק, הרי מגן מול החץ. אמר רבי אלעזר, ודאי חטה כך קוראים לה, אבל ראינו בשבטים כולם אין בהם ח"ט, ובה יש ח"ט, וקוראים חטה.

אמר אותו תינוק, ודאי כך זה, שהרי ח"ט חונה סמוך לה, בשבטים אין האותיות האלו, שהרי באו מצד קדושה העליונה, אבל שורה אליה. ואם תרצה להוציא חרב ותאמר למה נקטה אותיות אלו, הבת הזו, אלא אם תדע חטא אדם הראשון, שאמרו חטה היה, תדע זה, ועץ זה כשנצח הכל, צד הטוב נקט לכל הצד האחר וכופף אותו.

החברים הראשונים פרשו דבר זה, ושמו אותה מרחוק. חטה סתם באו אחרונים, ואמרו חטה ממש. בא ישעיה ופרשה, שכתוב "וממחיתה כי לא תקרב אליך", ולכן נקודה באמצע שלא תהיה חטאה, שאלו לא היתה נקודה תהיה חטאה, וחלוף בין ט' לת', שברו את הצד האחר ברור (שלה) של הדבר.

אתם החברים שלא שמשתם את רבי שמעיה החסיד, אומרים שבחמשת מיני דגן אין חלק לצד האחר, ולא כך, שהרי כל מה שנבלה בארץ, יש בו חלק לצד האחר, ומהו חלקו יש לו, מוץ, שתדפנו רוח, שכתוב "לא כן הרשעים כי אם כמוץ אשר תדפנו רוח", וזוהי רוח של קדושה, וכתוב "כי רוח עברה בו ואיננו וגו'", משום שרוח הקודש מפזרתו בכל צדדי העולם, שלא ימצא זה בנקבה.

הזכר מהו, תבן. ומוץ ותבן הולכים כאחד, ולכן פטור ממעשר שאין בו חלק בקדושה. ה' דגן בנקיון (של דגן) בלי תבן ומוץ, ח"ט, זכר ונקבה, מוץ ותבן. ה' בנקיון הדגן, ולכן שלמות העץ הוא חטה, והעץ שחטא בו אדם הראשון היה חטה, שהכל הוא בסוד. ובדבר חטה (בקדושה ה' נקיון הדגן בלי תבן ומוץ, ועל זה שלמות האילן הוא חטה, והכל הוא בסוד החטה) תמה רבי אלעזר ותמהו החברים, אמר רבי אלעזר ודאי כך זה.

(טז) עי' זהר (ח"ג רעב ע"א): פתח ואמר (במדבר טו יט) והיה באכלכם²³³ מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' במאי אתרימת שכינתא דאיהי ה' דהמוציא דאוקימו עלה מארי מתני' כל הבוצע צריך לדקדק בה' אלא ודאי הא אוקמוה רבנן דמתני' מוץ ותבן²³⁴ פטורין המעשר וכד היא כמוץ ותבן

– מאיר התיקון –

ריש תיקון כ"ד (עז ע"א) ובזוהר (פ' בלק קפט ע"א) ובדברינו לעיל ענף ד', כי עליהם נאמר (תהלים צב י) כי הנה אויבך יאבדו, שהם יאבדו ויכלו בכליון גמור, וליהט אותם היום הבא אשר לא יעזוב להם שורש וענף (שם), כי הם כולם יתבטלו מכל וכל. אמנם זה יהיה רק אחר שיברר מהם כל הניצוצי קדושה שנתערב בהם, וישארו ריק מכל וכל, אז יתקיים עליהם מ"ש (מלאכי ג יט) והיו כל זדים וכל עושי רשעה קש וליהט אותם היום הבא כו' (דע"ה ח"ב עז ע"א).

²³² ור"ל דחט של חטה הם רומזים לחוץ ותבן שהם נוקבא ודכורא דקליפה, אבל ה' בלא חטאה מורה על המ' לבדה ונפרדה הקליפה ממנה, ואע"פ שאמר לעיל שחטה בדגש ברירו מסטרא אחרא יש לומר דמ"ש הכא שחטה היא כמוץ ותבן כלולים בה, דהיינו אילן שלם בקליפתו היינו מטה בלא דגש, אבל חטה בדגש ברירו מס"א (מ"מ).

²³³ מדקדק שאם הפסוק לא בא אלא לפשוטו שירימו החלה אין הפסוק מדויק, שהרי החלה היא קודמת להנטל קודם האכילה והפסוק אומר באכלכם מלחם הארץ, אלא ודאי רומז לתרומה המורמת בזמן האכילה שמברכים המוציא לחם מן הארץ, וזהו רמז מלחם הארץ. ולכן אמר במאי אתרימת, ירצה שהפסוק רומז להרמת השכינה מתוך הקל"י שהיא רמוזה בה' דהמוציא, והוא אחד מסודות התרומה, תרום ה', ובאיזה כח תרום, שהרי אמרו רז"ל לדקדק בה', והכוונה שבכוונת דקדוק ה', תרום ה' (רמ"ז).

²³⁴ הם קליפות יצירה ועשייה דכר ונוק' דקל"י נוגה שבעוה"ר יונקים מלבנת הספיר כנזכר באדם ישר. ואז מלכות האצילות גולה לבריאה וזנה את החיצונים ז"ן דנוגה. איהי בבית האסורים, כי גם אור א"י המקנן בבריאה, נסתר ואינו נותן חיות (נ"א חירות) למלכות להתעלות (רמ"ז).

איהי בבית אסורין ולית לה רשו לארמא לגבי מ' ²³⁵ למעבד עמה מ"ה והאי איהו ²³⁶ תרומה ²³⁷ תור"ה דאיהי ה' חומשי תורה דבה ויהי משה בהר ארבעים יום ²³⁸ וגו' (שמות כד יח):
 ובמוץ ותבן דחטה ²³⁹ עליה אוקמוה רבנן ²⁴⁰ אילן שאכל אדם הראשון חטה הוה קריב חד דאיהו
 מוץ ותבן לאת ה' ואסתליק מניה ²⁴¹ דאיהו עשור דילה ובג"ד כד איהו במוץ ותבן (שלה) דאינון
 לקבל ערלה ופריעה ²⁴² פטור מן המעשר ולית רשו לאת ²⁴³ לחברא באת ה' ²⁴³ דאינון איש ואשה ²⁴⁴
 ובגין דא כל הבוצע צריך

תרגום: פתח ואמר, "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", במה נתרמת שכינה שהיא
 ה' של המוציא, שבארו עליה בעלי המשנה כל הבוצע צריך לדקדק בה"א, אלא ודאי הרי פרשוה
 בעלי המשנה, מוץ ותבן פטורים מן המעשר, וכשהיא במוץ ותבן היא בבית האסורים, ואין לה רשות
 להרים למ' לעשות עמה מ"ה. וזוהי "תרומה", תור"ה שהיא חמשה חומשי תורה שבה "ויהי משה
 בהר ארבעים יום וגו'".

ובמוץ ותבן של חטה, עליה בארו רבותינו, אילן שאכל אדם הראשון חטה היה. קרב ח"ט שהוא
 מוץ ותבן לאות ה' והסתלקה ממנו ²⁴⁵ שהוא עשור שלה. ולכן כשהיא במוץ ותבן (שלה) שהם כנגד
 ערלה ופריעה פטור מן המעשר, ואין יכולת לאות ²⁴⁶ להתחבר באות ה' שהם איש ואשה. ולכן כל
 הבוצע צריך

ועי' עוד ב"ע קנח ע"ב: הסט"א הוא מלך זקן וכסיל שהוא אין בו דעת דליתן אסתריס והוא
 נטילת הדעת ועי' עונות ישראל פוגמים בדעת בשורשם ועי'ז ניתן דעת בסט"א כמ"ש אמלאה
 החרבה לא נתמלאה צור כו' וז"ס עמוק מאד בדברי רז"ל מ"ש ארס נחש בין שינוי עומד והוא סוד
 שט"ן נח"ש ובין אותיות ש"ן הוא ב' אותיות ח"ט וכמ"ש אין הנחש ממית אלא החטא ממית וב'
 אותיות אלו הם גי' אה"ה שם הדעת וגי' טו"ב כמ"ש גם בלא דעת נפש לא טוב והוא ממש ארסו
 של הנחש שיונק מן הדעת ועי' ממית האדם שלנגדו מסתלק הארת הדעת למעלה בשורש נשמתו
 והוא כמו בעולם התוהו מלכין דמיתו שלא היה בהם דעת מתקלא כמ"ש כמ"פ וכבר כתבנו שיניקת
 הקליפות הוא מב' אחוריים דע"ב וס"ג קפ"ד קס"ו גי' ש"ן וז"ש בין שינוי עומד ש"ן דשטן ונחש
 כמש"ל והוא ממש בדעת לישן ממלל רברבן והלשון הוא בין שינים והנחש בא מפגם הלשון בדעת
 כמ"ש רז"ל אם ישוך הנחש בלא לחש ומה יתרון לבעל הלשון והוא חטא לה"ר שפוגם בדעת כידוע.

– מאיר התיקון –

²³⁵ סוד תנה"י דזעיר מאירים בה [להאיר ו] להרים ראשה בחב"ד דילה ואז היא נבנית וגדלה, ובכח
 העלתה מ"ן נתקן גם יעקב שכנגד תנה"י הנזכר, ואז הוא מ"ה הפשוט, העיקר הוא הו"ה והמילוי גי'
 חו"ה, וזהו תרומה, תר"ו מ"ה. אי נמי על דרך תרי מ"ה, פי' שני אותיות מ"ה. אי נמי תרימו תרומה,
 שני תרומות, תרום ו' תרום ד' (רמ"ז).

²³⁶ רוצה לרמוז הפרטות את הזכר, והוא ה' חומשי תורה, גתנ"ה כנזכר בסה"כ בסוד משנה תורה
 דהושענא רבא (רמ"ז).

²³⁷ ר"ל תורה מ"ס, בארבעים יום, תורה ה', הרי מ"ה כמש"ל (יהל אור).

²³⁸ ה"ס מוחין דילה חו"ב חו"ג. והרי שבמלת תרומה נרמזו זר"ן, שהרי כשהם בגלות נאמר עליו
 (ישעיה נב, יד) משחת מאיש מראהו, ובפרט יעקב שגם הוא יורד למטה כנזכר בסוד עוזר דלים
 (רמ"ז).

²³⁹ השתא מפרש מ"ש שבמוץ ותבן היא בבית האסורים, שידוע שעיקר עץ הדעת טוב ורע הוא
 ביצירה ועשיה, וה"ס ח"ט, ח' רע ט' טוב כנזכר באותיות דרב המנונא, ואדה"ר העלם עד הה' שה"ס
 לבנת הספיר, וינקו משם מאור המלכות שגלתה ונתפשטה בכל הבריאה (רמ"ז).

²⁴⁰ קפח ע"ב (הערת הזהר).

²⁴¹ נלע"ד שרומז לסוד הנזכר בספר הגלגולים ח"א במאמר רז"ל שאדה"ר היה חלתו של עולם,
 ושייך שפיר בענייננו בסוד החלה. והדבר בקיצור הוא שבחטא אדה"ר נסתלקו ממנו נר"ן דאצילות,
 ונר"ן דבי"ע נפגמו ונפלו לקלי' ונשאר בבחינת ק' דהיינו שכל הפרצופים שהם מחו"ב ומזו"ן דבריאה
 עד המלכות דעשיה כולם נפלו לחיצונים. וידוע שכל ספירה כלולה מעשר, וכולם נפלו רק בחינת
 הכתרים, פי' ²⁴² כתרים מ' ספירות דפרצוף זעיר דבריאה וכן ממלכות דבריאה וכו', שהם ק' כתרים
 הנקראים חלתו של עולם, ועי"ש. האמנם באלו הכתרים לא נשאר אור כי אם אור השייך למלכות,
 ובודאי דאינו נחשב לכלום לגבי אור עצמי שבכתר השייך לו בבחינת עצמו. וז"ש ואסתליק מיניה
 י', פי' מיניה מאדה"ר נתעלה (נ"א נתעלם) ממנו י', דהיינו עשור דילה, דהיינו אור המלכות שהוא
 עישור שלה השייך לה בהתבחנה כשהיא בעלת י' ספירות. אי נמי [דווקא] עישור של הה' (רמ"ז).

²⁴² סוד שתי קליפות דיצירה ועשיה היונקות מלבנת הספיר שהם ה' כנ"ל, ולבנת הספיר סוד ח"ש
 מ"ל ועיין בספר אדם ישר. וז"ש ח"ט, שהוא בשני צנורות היסוד כדאייתא באותיות דרב המנונא,
 ואלו נפגמו בערלה ופריעה. ולית רשו לאת ²⁴³ לחברא (רמ"ז).

²⁴³ נראה שהוא אצילות עם בריאה, כי לכן פרחא זיהרא דאצילות (רמ"ז).
²⁴⁴ י"ה שבשם (יהל אור).